

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennytte forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Danske Samlinger

for

Historie, Topografi, Personal- og Literaturhistorie.

Udgivne af

Chr. Bruun,
Bibliothekar ved det store kongelige
Bibliothek.

O. Nielsen,
Dr. phil., Arkivar ved Kjøbenhavns
Raadstue-Arkiv.

og

S. Birket Smith,
Universitetsarkivar og Assistent ved Universitetsbiblioteket.

Anden Række. Andet Bind.

Kjøbenhavn 1872—73.

Forlagt af den Gyldendalske Boghandel (F. Hegel).

G. S. Wibes Bogtrykkeri.

Rigsraad Eske Brocks Dagbøger

for

1604, 1609, 1619 og 1622.

Meddelte af Overauditer L. Moltke.

Omtrent 1780 eller over halvandethundrede Aar efter Eske Brocks Død (1625) opdagedes hans Dagbog for 1612, og omtrent tredesindstyve Aar, senere, i Aaret 1842, den for 1608. Det følgende Aar 1843 bragte Dagbogen for 1613 for Lyset, og de to Dagbøger for 1604 og 1622 blev, saavidt vides, fundne omtr. 10 Aar derefter. — Idet der med Hensyn til nærmere Enkeltheder ved disse 5 Dagbøgers Opdagelseshistorie maa henvises til Vedel Simonsen's Bidrag til Rigsraad Eske Brocks Levnetsbeskrivelse I, 3—4 og II, 6, og til Brasch's Vemmetoftes Historie I, 109—10, skulle vi kun her tilføje, at Skovrider Dreier paa Rosenholm blev engang i Aaret 1855 eller 1856 tilfældigvis opmærksom paa, at Børnene i en Mølle i Gl. Estrup Egnen legede med nogle beskrevne gamle Almanakker, som han paa Grund af deres Ælde antog kunde være af Interesse og derfor afleverede paa Rosenholm. Det viste sig da at være Eske Brocks Dagbøger for 1609 og 1619, samt en Almanak for 1615, hvori R. R. Jørgen Skeel havde indført korte Notitser.

De Optegnelser i Dagbogen for 1612, der ere af mere historisk Indhold, findes trykte i Magazin for den danske Adelshistorie 1ste Bind 1824, og hvad der var udeladt i dette Udtog, fordi det nærmest angik Eske Brocks private Forhold, blev optaget i Vedel Simonsen's Eske Brock I, 88—106,

jfr. II, 6—15. Dagbøgerne for 1608 og 1613 ere fuldstændig trykte i sidstnævnte Bog. De andre 4 Dagbøger have ikke tidligere været trykte; men de for 1604 og 1622 ere benyttede til og enkelte Brudstykker af dem optagne i den i Brasch's Vemmetoftes Hist. I, 109—134 givne Skildring af Eske Brocks Liv og Landets indre Forhold paa hans Tid. — Samtlige 7 Dagbøger findes i det Kgl. Geh. Arkiv.

De her astrykte Dagbøger ere gjengivne med Originalernes Retskrivning, kun med nogen Afgivelse i Brugen af store og smaa Bogstaver.

1604.

[Dagbogen er ført i David Herlicii Kalender. Efter et Ophold i Viborg til Snapslandsting fra 14de til 24de Januar, blev E. B. syg. Den 1ste Maj afrejste han til Herredagen i Kjøbenhavn, som holdtes fra 14de til 24de s. M. I den sidste Del af Juni tiltraadte han Rejsen til Rettertinget i Bergen og kom tilbage til Sjælland den 1ste August. Den 18de s. M. drog han fra Vemmetofte paa Rejsen til Odense, hvor Rigsraadet den 25de holdt Samling, og kom den 31te s. M. hjem til Dronningborg efter fire Maaneders Fraværelse. Den 21de September drog han til Viborg, hvor Adelen den 24de blev mynstret af Kongen. I Aarets tre sidste Maaneder handles mest om Jagt og Lenets og hans private Økonomi].

Eske Brock egen handt¹⁾.

[Januar.]

Den 8 drog til til (!) Sønderhalherritzting med Niels Krabbe²⁾. Med den iagtt bleff opsett j 3 vger; belte 2 reffue j Tustrup kier.

Den 9 til Thorup ladegrdt.³⁾; hiem strax.

¹⁾ Vedel Simonsen, Eske Brock II, 65—66. Af Hensyn til Pladsen betegnes dette Værk i de følgende Anmærkninger kun ved Bogstaverne E. B., ligesom Brasch's Vemmetoftes Historie ved: V. Hist. og Slange's Christian IV., oversat af Schlegel ved: Sl. d. Schl.

²⁾ Niels Krabbe Kjeldsen til Brusgaard, Veslevgaard og Tostelund † 1626 (Hofmans Adelsmænd II, 201 Tab. 1). Han nævnes Dbg. 1608 ^{17/11} (E. B. I, 71) og Dbg. 1609 ^{20/6}, og i Oktober omtales Trætter mellem ham og Kresten Holck.

³⁾ Torup Ladegaard ø: Frisenvold. Dronningborgs Lensmand havde Ladegaardens Avl kvit og fri (E. B. I, 26. 34).

Den 10 kom Olluff Roßenspar och Lyßebett¹⁾ hidt til mig.
Druckett en sneßertt²⁾ med hanom.

Den 11 droge de bortt.

Den 14 droge ieg, Chrestenße³⁾ til Viborig snapsplantzing⁴⁾.

Den 16 fordrett Peder Munck Manderup Parsberig vdj Viborig⁵⁾, och kom Prebern Gildenstiern⁶⁾ och ieg der imellom, sa de icke kom samens.

[Uden Dato.] Drack med Preben och Olluff Roßenspar itt rus. +⁷⁾

Den 20 drack med Olluff Roßenspar vdj hans Loßement itt rus. ±⁷⁾

Den 21 betalte ieg Lubertt itt hundrede daller pa den vin, ieg haffuer bekommett aff hanom.

Den 24 drogge vj hiem fra Viborig til Drottningborg, haffde 5 heste och sielf 14 perßoner. Kiøfste der imedtlertid haffre til de 5 heste, inthet fra slottett.

S. Pouels dag j aar var mørck, dog dett icke bleste; dog først om morgenens regnede dett flux.

Den 26 Januarij betalte ieg Pede[r] snecker aff Aars 2 ¶ for dett skrin, 3 ¶ for j korre seng at indrame och med stolper, 2 ¶ for badstuffuen och j skillerom j ame-stuffuen att forferdige. E. B. e. handt.

Den 26 lod ieg, Chrestenße och Jøtte⁸⁾ oß koppe⁹⁾.

¹⁾ R. R. Oluf Rosensparre til Vallø og Skarholt † 1624 * Lisbet Gyldenstjerne (E. B. II, 99).

²⁾ En lille Rus, maaske af Schnitzger.

³⁾ Krestense Viffert, E. B.s Hustru (E. B. I, 14—15. 124—25. II, 54—55. V. Hist. I, 108).

⁴⁾ Om Livet under Opholdet ved Snapstinget V. Hist. I, 121—22.

⁵⁾ R. R. Peder Munk til Estvadgaard † 1623 (E. B. II, 97. Denne Dbg. ^{26/5}). — R. R. Manderup Parsberg til Hagisholm † 1626 (E. B. II, 97—98; jfr. 67). Hans Duel med Tyge Brahe Hofmans Adelsmænd III, S. 4. Dgb. 1609 ^{18/1} omtales en Duel ligeledes i Viborg under Snapslandstinget.

⁶⁾ E. B.s Bedstemoder Jytte Podebusk * 1) Niels Brock, 2) Knud Henrik Gyldenstjerne. Preben G. var en Søn af sidstnævnte Ægteskab, altsaa E. B.s Farbroder (V. Hist. I, 67. 141. 143. Svanholm i Skånska Herregårdar 1. Bd.).

⁷⁾ Disse Tegn udtrykke uden Twivl de forskjellige Grader i Sviren eller Rusen (E. B.I, 42—43).

⁸⁾ E. B.s Datter f. 1595 † 1640 * Jørgen Skeel (E. B. I, 18—19. 132 og fl. St.; II, 26—27).

⁹⁾ Almanakkerne gave, som bekjendt, rigelig Anvisning til den rette Brug

Den 27 blef ieg siug aff meßlinger och motte til sengs¹⁾.

Den 28, 29, 30 da var ieg meget suag och meget vntt aff hede. Den 30 kom doctor Maties och doctor Johanis aff Viborig hidt²⁾.

af Aareladning og Kopsætning, og E. B. fulgte den ved at lade sig og sin Familie kopsætte den 26de Januar; thi denne Dag er i Almanakken for 1604 mærket med Tegnene •Vduald Aareladend• og •Gaat Bad oc koppe•. Som oftest vil man ogsaa bag i Almanakkerne finde en Undervisning om Aareladende og at sætte Kopper, hvori opstilles som Hovedregel, »at mand icke skal lade noget Lædemod, naar Maanen er i det samme Lædemods Tegn•, og denne Lære, der skyldes •den Mester udi Lægekunsten Ptolemæus•, gjøres anskuelig ved en menneskelig Figur, omgiven af Dyrekredens Tegn, hvorfra Linier ere dragne til Legemsdelene, »udi huilcken mand kan see oc forstaae, huilcket Lædemod huert Tegn er undergiffuet•. Saalænge Lægerne hyldede mystisk-astrologiske Theorier og ikke kjendte Blodets Kredsløb (opd. 1619), var dette slaaende Vidnesbyrd om Lægevidenskabens Stillestaen gjennem lange Tider mindre paafaldende; men man skulde ikke vente, at dette samme Aareladningssystem uforandret, kun maaske noget mindre bunden til mystiske Forskrivter, endnu for en Snæs Aar tilbage var kjendt og udbredt overalt paa Island, og at man i en ligesaa nærliggende Tid har fundet Spor af dets Anvendelse saavel i Sjælland og Jylland, som i Sverrig (Island, undersøgt fra et lægevidenskabeligt Synspunkt af P. A. Schleisner. S. 172—77. 190—191). Henrik Harpestrengs Forskrivter for Aareladende (Molbechs Nordisk Tidsskrift III, 276—77) angaa nærmest, hvilke Dage der skal vælges til Aareladning.

¹⁾ Om E. B's Helbred og Sygdomme V. Hist. I, 108.

²⁾ Mathias Jacobæus, f. 1569, var fra 1614—20 Kongens Livlæge; men saavel før som efter den Tid opholdt han sig i Aarhus, hvor han døde 1636. Han nævnes ogsaa i Dbg. 1613 (E. B. II, 36) og 1622 %, og ligesom det fremgaar, at han blev hentet fra en anden By, saaledes falde disse Aarstal netop paa hans Ophold i Aarhus. — Doktor Johannes maa være Hans Paludan f. 1538 † 1615, der var medicus ordinarius for Nørrejylland. — Da det ikke er berørt af Ved. Sim., bemærkes, at den i Dbg. 1613 (E. B. II, 35) nævnte Doktor Lucas af Viborg er Lucas Paludan † 1638, og i Dbg. 1622 omtales paa fl. St. Doktor Peder Iversen, ligeledes af Viborg f. 1555 † 1629. Under sit Ophold i Kbhvn. i 1613 benyttede E. B. Doktor Christian (E. B. II, 33), hvormed er ment Christian Bording, der som Hovmester havde ledsaget Sten Rosen-sparre i Uelandet og endnu i 1613 var Prinds Christians Livlæge. — Af Biskop Jens Gjedesens Ligprædiken over E. B. vides, at denne »først forgangne Herredag«, hvormed formodentlig er ment Herredagen i Kbhvn. i Febr. 1625, brugte Doktor Henning Arnisæus, Kongens Livlæge, og i sin sidste Sygdom tilkaldte saavel de fornævnte Doktorer Peder Iversen og Lucas Paludan, som Doktor Niels Kristensen Foss fra Lund. — Man ser saaledes, at E. B. hentede Læge fra Viborg eller Aarhus, naar han opholdt sig paa Dronningborg; thi der var ingen saadan i Randers

[Februar.]

Den 3 Feb. da begintte ieg om afftenen da lydett att opbidde.

Den 4 sad ieg da effter middag flux op. Kom Mouris Stigge¹⁾ hid, effter molthidt drog bort. Jomfru Anne Juel²⁾ kom hidt, bleff her om natthen.

Den 9 Feb. drog doctor Johanis af Viborig bort^{3).}

Den 22 kom Albret Skiel' til Jungergd.⁴⁾ hidt; bleff her j byen om natten.

Den 22 Feb. dett møde pa Starupgardt y den sag imellom Thernes Maltesen och Axel Roßenkrans om Niels Koøses barns vergemol^{5).}

paa hans Tid (Doktor Colds Disputats •Lægevæsenet og Lægerne under Christian d. 4de. S. 62—63. 54—85. 88. 90. Samlinger til den danske Medicinalhistorie af Herholdt og Mansa. Kbhvn. 1835. I, 29—33. 103—4. Sl. d. Schl. I, 535. Christian 4des Breve ved Molbech I, 76. 491).

Christian Bording erholdt 4 Rosenobler for nogle Besøg hos Fru Krestense og Lave Brock; dette Salær gav E. B. ogsaa til Mathias Jacobæus, skjøndt denne maatte rejse til Randers og opholde sig der i otte Dage, og Doktor Lucas modtog 10 Rd. for et Besøg i Randers af samme Varighed (E. B. II, 33. 35. 37). I 1622 betalte han Peder Iversen 10 halve Kroner for nogle Sygebesøg i Randers.

¹⁾ Maurits Stygge til Holbekgaard * Anne Lykke. Han døde i 1604, og E. B. talte over hans Grav. Denne Dbg. ^{24. 25/11}, E. B. I, 13. 105. II, 83.

²⁾ Maaske en Datter af Ove Juel til Mejgaard og Johanne Kaas, der i saa Fald endnu ikke var gift med Holger Bille Knudsen til Bjørnsholm (Hofm. Ad. II, 35 Tab. 3).

³⁾ Da Rigsraaderne erfaredre, at Kongen fra Haderslev havde tilskrevet alle jydske Kjøbstæder om at sende Deputerede til Horsens i Midten af Februar 1604, ilede de til Haderslev og bragte Kongen til at opgive sit Forsæt. Sl. d. Schl. I, 353. Dagbogen lader i Januar og Februar saa mange Dage uomtalte, at dens Taushed ikke bestemt udelukker Muligheden af, at E. B. ogsaa, før eller efter Sygdommen, kan være rejst til Haderslev, hvor Rigsraaderne efter Slange ikke blevé naadig modtagne.

⁴⁾ Albert Skeel til Jungertgaard * Anne Kaas. Han blev henrettet i 1609 (Sl. d. Schl. I, 304 og Dbg. 1609 ^{25. 27/1}, E. B. I, 78).

⁵⁾ Niels Kaas til Starupgaard var en Brodersøn af Kantsler Niels Kaas og døde den 11te April 1597 * Birgitte Rosenkrantz (Hofm. Ad. II, 77. Tab. 1), som den 29de Juni 1603 blev halshugget, fordi hun havde ladet sig besværgre af sin Mands Fætter Gjord Kaas til Thorup, der først blev henrettet i 1616 (E. B. I, iii. II, 61. 85). Det nævnte Barn hed efter Stamtavlen i Hofm. Ad I, 157 Anne og blev gift med Albert Rostrup.

Axel Nielsen Rosenkrantz f. 1552 † 1623 * 1) 1588—1603 Ellen

Den 25 drog ieg och Chrestenße til Thorup ladegordt; hem strax.

Ao. 1604 den 27 Februarij stede Mogens Nielsen i Haflrum den otting iordt kaldes Øerens (?) ottingh sin liffs thidt.

Den 29 kom Chresten Jensen j Handerup hid att forhøre Chresten Matzens regenskaff¹⁾.

[Marts.]

Den 7 skal gode mendt vere pa de aasteder j Benstrup med den lanztigs gr[a]nskning.

Den 9 Martij sende iegh Lubbertt medt lielle Tames itt halft hundrede daller pa regnskaff.

Den 9 drog ieg och Chrestenße til Viborg. 3 h.

Den 10 til Thielle²⁾.

Den 11 til Drottningborg.

Den 21 drog Chresten Jensen j Handerup bort fra Chresten Matzens regnskaff; vor her j 3 vgger.

Den 23 Martij kiøfste ieg sex thønder kolle aff Bertel Jenßen, boendes y Aalbeck, och gaff ieg hanom 9 $\frac{1}{2}$ for thønden. Noch 500 flønder for 5 $\frac{1}{2}$, huilcke penge ieg betallede sielff. Aalbeck liger ved Skaffuen. j tønde der aff kom til Estrup den 24 Martij.

Gaff ieg s: Margrette Viffert³⁾ j thønde kollo.

Den 24 droge ieg och Chrestenße til Mariager⁴⁾. 6 h. v vogenh. j iagt k.

Juel, 2) 1608 Anne Høg. Han var Birgitte Rosenkrantz' Farbroder (Hofm. Ad. II, 77. Tab. 1. Danske Herregaarde B. 17 under Buderupholm).

Da Birgitte Rosenkrantz' Morfader hed Kristoffer Maltesen Viffert, ledes man til at søge Axel Rosenkrantz' Modpart Thomas Maltesen i den viffertske Slægt; men vi have ikke fundet ham der og antage, at det maa være Thomas Maltesen Sehested til Bekmark og Tanderup † 1609 * Anne Lunge, Sødkendebarn til Birgitte R.s Fader Tymme R. Man ser imidlertid ikke, hvorpaa han kunde grunde sin Værgeret.

²⁾ I Aarene 1609, 1612 og 1613 foretages Regnskaberne's Revision af Peder Knap fra Grenaa, som derfor honoreredes med 10 eller 20 Daler og en Fdg. Smør (Dbg. 1609 $\frac{20}{6}$ og $\frac{14}{7}$. E. B. I, 83. II, 23).

²⁾ Efter Jørgen Skram † 1592 * Hilleborg Daa kom det af ham opførte Tjele til hans Søster Anne Skram * Kresten Munk. Tjele i Danske Hgde.

³⁾ Margrete Viffert til Viffertsholm * 1) Enevold Sefeld, 2) Jørgen Urne til Broby, var Fru Krestenses Søster. Hun døde 3die Febr. 1622 (E. B. 15. II, 55. V. Hist. I, 124. Dbg. 1622 $\frac{2}{3}$ /s). •s• kan betyde samme Dag eller Søster.

⁴⁾ Oluf Rosensparre var Lensmand paa Mariager Kloster, til han 1610 blev forlenet med Draxholm (E. B. II, 64).

Den 26 Martij bleff s. Erich Hardenberg til Materup¹⁾ nederbett vdj Skoffsbo kyrcke.

Den 26 droge vj hiem til Drotningborg igen.

Den 30 kom Olluff Roßenspar och Lyßebet hidt til slottet och droge pa reyßen til Siellandt. +

Den 31 droge de vdt til Helnes och haffde 3 aff mine vogne, 7 h.²⁾.

[April.]

Den j kom mine 3 vogne hiem igien, der og vdt til Helnes medt Olluff.

Den 4 kom Mouris Stige hidt; drog om affstenen bort.

Same dag kom hidt 16 vnge hopper af den spansk artt, och efter hans maytz. mißue nu ville holde sin egen studt och hest her.

Den 5 Aprilis lod ieg vandet aff den øster dam vdløbe [ved] Flos, och tog ieg 18 aff de allerstørste sette karper, och den 6 Aprilis sette ieg j den lylle dam ved Bellerup 7 karper och j den nedenfor xj karper; de andre, som ieg tog aff damen ved Flos, som vare 244 smo, dem tog Peder skrifuer med sig til Estrup at slippe j den dam ved møllen³⁾.

Den 6 Aprilis bekom ieg kog. maytz. breff att skulle op til Norge med flere aff rodet at forhøre sager.

Paaske dag och morgen var vinden suduest och siden vesten. Paaske Mandag østen vind strom. For bemelitt dag bekom Chresten løgtmager j lest rug her pa slothet effter min sedel, och haffde ieg tilforen bekomet aff hanom thre thønder s. kollo, 4 vorer langer och torsk, 500 flønder, 600 huiling, [som] er her vdj affregnett, och bliffuer mig 16 daller iij ¶ skyllig, som hand med fysk skall affbetalle, effter som kiøffuet er hos andre.

Den 12 april. bleff Offue Juels lig til Medelgdt. nederbett her vdj s. Morth. kyrcke, och thalde ieg offuer graffuen. Laa

¹⁾ R. R. Erik Hardenberg, Befalingsmand paa Hagenskov * Anne Rønnov, ejede Skovsbo og døde der. (V. Hist. I, 105. E. B. II, 98. Vedel Simonsens Hagenskov S. 51—57).

²⁾ Om Rejseruten til Sjælland V. Hist. I, 126.

³⁾ Floes i Virring S. Bjellerup Ladegaard hørte til Lenet, og for dens Indkomst skulde Lensmanden gjøre Regnskab (E. B. I, 27). Om E. B.s lver for Fiskeri V. Hist. I, 114.

her pa slottet Kresten Holck¹⁾ och Chresten Munck²⁾. Den 13 och ±³⁾.

Den 14 droge de bortt. Och same dag kiøfste ieg den gdt. j Kiøffuenhaffn vdj Kiødmager gade och vdt til Pellestredett for 2,300 daller; betallis pa Thrusholm Juel dagh førstkmdis⁴⁾.

Den 19 gaff ieg Lauris skrifuer myn quitans pa 14 lester maltt, Jehan K. bekommet haffuer; der af er 5 lester aff Estrup maltt. Noch pa 55 tønder rug, Mouris Lanskrone med bekom, som ieg icke for de 50 tønder er betaldt, och skal hand giffue vj ¶ for tønde rugh.

Den 20 kom Soffie Bille⁵⁾ och Margrette Haes j Horsens (?) hidt med ⁶⁾ heste, och same dag drog Margrette Viffert bortt och kom hidt.

Den 20 sende ieg Niels Jacopsen⁷⁾ xjx daler for j Portugaløßer, hand Margrette Viffert lontt hafde.

Den 21 droge ieg, Chrestenøe til Aars til brølup. 9 h.

(Den 22.) Skal Klaus Does brølup stande j Aars med Henrich Beloffs dather⁸⁾.

¹⁾ R. R. Kresten Holck, Befalingsmand paa Hald fra 1602—10 (E. B. II, 99).

²⁾ Kresten Munk til Giessinggaard † 1612 * Anne Skram † 1613. Se S. 261 Anm. 2. E. B. I, 35. 42. II, 27. Ved. Sim. Rugaard II, 1, S. 65—66.

³⁾ E. B. siger •och•, fordi han i den trykte Almanak har sat + ved d. 11te, ± ved d. 12te og — ved den 14de April.

⁴⁾ E. B. har ejet 2 Gaarde i Kbvhvn., samt en Gaard i Randers, i Vejle og i Viborg (E. B. I, 116. II, 90. Dbg. 1609 ^{28/4}). Trudsholm ejedes af Jakob Høg.

⁵⁾ Fru Sofie Bille † 1608 * R. R. Jacob Enevoldsen Sefeld til Visborg † 1599 (E. B. I, 52. 54. 55), eller maaske Jomfru Sofie Bille, en Datter af Erik Bille til Lindved og Søster til den Margrete Bille, der forekommer i Dagbøgerne for 1608, 9 og 13 (E. B. I, 55. 60. II, 45. 67. Hofm. Ad. III, 323 Tab. 1).

⁶⁾ Hvor som her og i det Følgende paa enkelte Steder Plads er ladet aaben for et Tal eller Ord, staar det ogsaa in blanco i Haandskrivet.

⁷⁾ Niels Jacobsen, Raadmand og 19de Oktober 1619 udnævnt til Bormester i Randers (Dbg. 1619 ^{19/10}. E. B. I, 117—18. Hofm. Ad. II, 2—3).

⁸⁾ Klaus Daa til Ravstrup f. 1579 * !) 22 April 1604 med Dorte Belov † i Decbr. 1609, af hvilket Ægteskab var Oluf Daa til Holmegaard og Elisabet Daa, hvis Bryllup med Jacob Ulfeld til Bavelse omtales i Dbg. 1622 ^{23/8} 2) 2den Maj 1613 med Ingeborg Parsberg (E. B. II, 28), som kun overlevede sin Ægtefælle fra den 30te Marts 1641 til d. 10de April næstefter (E. B. II, 101. Sl. d. Schl. II, 213. Hans Biografi under Lystrup i D. Herreg. 5te B. og i Christian 4des Breve I, 107. 238. Biskop Hans Michelsens Ligg. over Klaus Daa og Ingeborg Parsberg).

Den 22 +.

Den 23 ±.

Den 24 droge vj hiem; fultis Lauris Kruße¹⁾ med os. +

Den 25 drog hand bort. + Lont min vogn. 2 heste.

Den 25 anamet 30 daller af Mauris vdj Lantzkrone pa de 50 tønder rug.

Den 26 droge vj til Estrup. 5 heste.

Den 27 sende ieg Maties bøgemester meth lille Tamis 30 daller. E. B. e. handt.

Den 27 andtvorede Peder Pedersen pa Estrup 14 sider flesk til gordts behoff. Noch bleff hanom tiltaldt pa fleskloftheit itt hundrede tresindtziuffue och halfftredie sider flesk.

Den 30 droge mit folck til Aars att Sielandt til Vemetofft.

Den 30 Aprilis fick ieg Jacop Chrestensen xv daller och Matz Jensen iij daller til terrepenge at Sieland.

[Maj.]

Den j Maij droge ieg, Chrestenße och børnen til Helnes prestgordt pa veyn til herredagh. — Gud forhjelpe alting til god ende.

Den 3 kome vj offuer til Samsø. Droege siden offuer landtz ; til Kallingborg same aften.

Den 4 til Tersløße.

Den 5 til Brendtvedt²⁾.

Den 6 til Vemetofft. Same dag kome mit folck didt syldig.

Den 11 drog Chrestenße til Kløffuenhaffn.

Den 12 drog ieg til Kiøffuenhaffn.

Den 13 kom kongl. maytz. hidt.

Henrik Belov R. R. (E. B. II, 98). Kort efter, den 16de Juni 1604, blev hans Datter Marie gift med Kresten Holck.

¹⁾ Laurids Kruse til Svenstrup † 1609, Lensmand paa Bergenhus 1597 (Klevenfeld) og paa Dueholm 1606 (Dansk Atl. V, 59. E. B. I, 42. Dbg. 1609 1/4).

²⁾ R. R. Sten Brahe havde faaet Skjøde paa Brøgentved af Kristoffer Gjøe. Da sidstnævnte imidlertid aldrig havde havt Gaarden i Besiddelse, eftersom Anne Hardenberg havde den for sin Livstid, og hun overlevede Kristoffer Gjøe, blev Skjødets Gyldighed efter hendes Død i 1589 bestridt af dennes Arvinger; men Kongens og Rigsraadets Dom faldt ud til Fordel for Sten Brahe (Kolderup-Rosenvinge, Gamle Domme IV, 188).

Den 14 begindis herredagen j Kiøffuenhaffn¹⁾. Gud forhielp alting till en god ende.

Den 14 beginttis sagerne att forhøres.

Den 20 var Korfitz Rudz brølup med Berette Roßenspar vdj kompenijet, och var kongl. maytz. och drottningen der²⁾.

Den 23 gick dom imellom Korfits och Knudt Rudt om de lodder med deris skifte, och blef magtherløß dømpt³⁾.

Den 24 bleff alle sager forhørt, och fick rodett deris affskeidt.

Den 26 May 1604 beseglede ieg det forlofs breff for Peder Munck til kongl. maytz. pa 24,000 daller, som skal betallis til s. Mickelsdag, renthe 6 aff hundredett, och erre der for med mig forloffuer Preben Gyldenstiern, Henrich Løcke⁴⁾, Klaus Podebusk⁵⁾, Mogens Vlfeldt⁶⁾ och Jacop Roßenkrantz⁷⁾. Jndmanelße er vdj Kiøffuenhaffn, huor och pengen vdj hans maytz. egett kamer skal betalles⁸⁾.

Fra dette breff til kongl. maytz. haffuer ieg bekomitt myn hand och segel igen; dog haffuer ieg loffuitt til kongl. maytz. for hanom for den same summa, och er den same mening vden betalling til s. Mortens dag.

¹⁾ Herredagen fra 14de til 24de Maj omtales hverken af Slange eller Schlegel, men af S. Grubbe (E. B. II, 62).

²⁾ Korfits Rud f. 1573 † 1630 (E. B. II, 66). — Berette Rosensparre, en Datter af Oluf R. og Lisbet Gyldenstjerne. Se om dem begge Ved. Sim. •De danske Ruder• II, 182—195.

³⁾ Knud Rud (store Knud) f. 1556 † 1611, Korfitses Broder, * Kirstine Munks Moder, Ellen Marsvin (E. B. II, 66. De d. Ruder II, 167—182. Ved. Sim. Rugaard II, 1, S. 82 flg.).

⁴⁾ R. R. Henrik Lykke var Fader til Frands Lykke, der blev E. B.s Svi-gersøn (E. B. I, 120. II, 99).

⁵⁾ Klaus Podebusk til Kropperup † d. 26de August 1616 * Sofie Ulfstand † 1625 (E. B. I, 21—22. V. Hist. I, 98—100. Kjørup i D. Hgde 14de B. Kropperup i •Skånska Herregårdar• 1ste B. Ligpræd. af Hans Arnoldissøn de Fine). Ved. Sim. bemærker i E. B. II, 57, at Klaus P. efter Kall Rasmussen allerede var død 1610, men der maa have fundet en Misforstaaelse Sted.

⁶⁾ Mogens Ulfeldt, senere R. R. og Rigsadmiral (E. B. II, 100. Chr. d. 4des Breve I, 139).

⁷⁾ Jacob Rosenkrantz, Lensmand paa Nyborg og senere paa Hagenskov, † 1616 eller 1618 * Pernille Gyldenstjerne † 1622 (Hofm. Ad. II, 77. Tab. 2. Ved. Sim. Hagenskov 58—59).

⁸⁾ Hele dette Stykke er senere overstreget.

Den 29 seylede kongl. maytz. her fra pa veyen til Norrige.

[Juni.]

Den 7 gick de lodder imellom de Rudder, och fallt Sandholt och Ruberig gdt. Knudt Rudt til och Engordt och Fugelsang Korfitz Rudt¹⁾.

Den 8 var den sag j rette om de Kaasers (?) arff.

Den 8 skal ieg verre her [i] Kiøffuenhaffn vdj den befalling om skifte effter fru Jdde Wlstandt pa Falckes 2 sóners vegne, ieg j det skifte skal vere verge for²⁾.

Den 14 giorde ieg Kasten verachtig³⁾.

Den 15 gick de loder imellom fru Jde Vlstantz arffuinger j Helliggestus stuffue.

Den 17 skal vj effter cantzelerens pa kongl. maytz. vegne muntlig befalling gange her for Kiøffuenhaffn til skiffs pa den reyße til Norge, sager att forhøre⁴⁾. Gud giffue til gode lycke.

Den 18 drog ieg och Chrestenße fra Kiøffuenhaffn til Helsingør pa den reyse til Norge. Gud forhielp til gode lycke.

Jmellom Thorsdag och Fredag om nathen, der klocken var ved x slett, gick Sthen Brahe⁵⁾, Henrich Beloff och ieg til skiffs ved Helsingør pa Hector.

Den 24 seylede vj Skaffuen forbj ved xij slett middag.

Den 26 kom vj ind vdj Lang sundt, som den sallt syding sker, vdj Bransborig lehn.

¹⁾ Rugbjerggaard og Fuglsang paa Lolland, Enggaard (Gyldensten) og Sandholt; paa Fyen. Knud og Korfits Ruds Forældre vare forlængst døde, nemlig Faderen R. R. Erik Rud 1577 og Moderen Anne Hardenberg 1575, da dette endelige Skifte foretages, hvori deres Søster Sofie Rud * Jacob Lykke til Tanderup ogsaa tog Del. Om de mange Trætter, der, efterat Knud havde ægtet Ellen Marsvin, fandt Sted mellem disse Sødkende og efter Knuds Død mellem Korfits og hende se Ved. Sim. De d. Ruder p. anf. Stdr.

²⁾ Ide Ulfstand * Falk Gjøe til Skjersø havde, foruden andre Børn, Sønnen Falk † 3die Januar 1594, som havde efterladt sig to Sønner, Iver og Falk, samt Datteren Helvig * Eske Bille til Ellinge (Hofm. Ad. I, 149 Tab). Det var for disse Ide Ulfstands Sønnesønner, at E. B. skulde være Værge.

³⁾ Ved saadan Lejlighed fik Karlen Penge paa Haanden, og der var Gilde i Borgestuen (Dbg. 1619 18/5).

⁴⁾ E. B. var blandt de Rigsraader, som Chr. d. 4de tog med til de norske Herredage (V. Hist. I, 104 og Dbg. 1622 Juli og August. Sl. d. Schl. I, 281).

⁵⁾ Sten Brahe E. B. II, 97. Ovensor S. 264 Anm 2.

Den 27 Junij var dett de Lybsker skiød sa j Langsundt, der vj la der j haffn tilsamens.

Den 29 Junij ved thre slett effter myddag seylede vi vdt aff Langsundt, och strax gick vinden oß imodt, och bleff strax en stor storm, sa vij haffde icke vden paßelige gott j søen.

[Juli.]

Den j Julij kom vj vdj Merør, som er sex vge søes¹⁾ fra Langsundt, och pa de 6 vge søes seylede wj vdj 2 netter och pa 3 dagh, och vor dis imellom icke vden paßelig løst for storm och skiffs vortighedt skyldt.

Den j kom vj vdj Merør haffn.

Den 2 droge vj til Throm kyrcke, som ligger en halff miel fra Merør.

Den 6 løb vj vdt aff Merør, och bleff vinden strax suduest med en stor blest den ganske dagh.

Den 9 skal retteringet begindis til Bergen j Norge.

Den 9 kom vj da først j Ny Sielør, som ligger strax vidt Lydtneßnes²⁾ och erre xij vge søes fra Merør, och var vinden oß mesten allt imodt.

Den 13 om morgenen ved thre slett rippede vj ancker och fick en god vindt.

Den 14 kom Sthen Bra, Henrich Beloff och ieg til Bergen, och haffde kongl. maytz. da vdj otte dage tilforen sidett retteringe med cantzeleren Krestian Frys, Jørgen Fris³⁾ och Anders Green, som da vdj Bergen bleff rigens cantzeler vdj Norge.

Den 16 gick vj da pa rodstuſuen med kongl. maytz. sager att forhøre.

Den 16 var kongl. maytz. och vj andre Sthen Byldes⁴⁾ giest. +

Den 17 var kongl. maytz. och vj andre bijspens och canickerens giest til bijspens. + Vette med k. may. [hvortil ved et Henvisningstegn længere nede er tilføjet:]

Den 17 vette ieg med k. maytz., der hans maytz. var bijspens och canickerens giest til Bergen, at gressue Mouritz den dag haffde Slyuß intaget, och hans maytz. sagde nye om en hest. ≡

¹⁾ o: Sømil.

²⁾ Lindesnæs.

³⁾ Jørgen Friis, Norges Statholder (E. B. II, 99).

⁴⁾ Sten Bille var Lensmand i Trondhjem (Sl. d. Schl. I, 552. II, 7—8).

Den 18 vor Henrich Belou, Jørgen Fris och ieg pa Victor kongl. maytt. giest ±, och siden j byen hos Mogens Gjøe¹⁾.

Den 20 vor kongl. maytt. och vj andre borgemester och rodtz giest vdj rodhußett. + Siden same aften kom vj vdj byen, vore bode til Jørgen Frijsis och til Mogens Gjøes ± Libera nos domine.

Den 22 haffde kongl. maytz. den norske adel, fruer och iomfruer, byspen och nogle canicker, lauffmenden, borgemestere och nogle aff rodmenden til giest. ±

Den 24 drog k. maytz. och rodett vdt til dett skiff Vygtor pa hiemreyßen, och fultis med hans maytz. cantzeleren, Sthen Brha, Henrich Belou och ieg²⁾.

Den 25 gick vj til segels.

Des imedtlerthidt pa skiffuet tapte ieg 400 daller med krempen, som kongl. maytz. vannt.

[August.]

Den j Augustj kome vj alle hiem for Kroneborigh lyckerlig och vel. Drog kongl. maytz. strax til Frederixborig, och bleff rodett der efter hans befalling belegendis.

Den 2 kom kongl. m. tilbage, och fultis Henrich Belou och ieg pa vognen med hans maytz. vd til de kober och iern møller³⁾. Vore hans m. giest om aftenen. ±

Den 5 haffde den engelske gesant audiens och de heste til kongl. maytz. offuerleffuerett. ±

Den 6 varre Sthen Bra, Henrich Belou och ieg pa iagthen med kongl. maytz. och gesanthen och same dag fick voris afskeydt. Til Kiøffuenhaffn om aftenen.

Den 7 Augustj bleff Chrestense Wiffertt, Brede Rantzous⁴⁾, lig nederbett vdj Vor Fru kyrcke j Kiøffuenhaffn.

Den 8 Augustj tingitt ieg med Andres suerfeyer om xij

¹⁾ Sidste Sætning er igjen udstreget. Mogens Gjøe til Gunderslevholm, Jægermester * Hilleborg Krause (E. B. I, 68. II, 68. Hofm. Ad I, 149 Tabel. Schlegels Saml. II, 3, S. 81).

²⁾ Om denne norske Herredag Sl. d. Schl. I, 355—358. V. Hist. I, 130—31.

³⁾ Om en af Kongen anlagt Kobbermølle ved Kronborg Sl. d. Schl. II, 136.

⁴⁾ Krestense Viffert, Datter af Korfits V. til Næs * Anne Gyldenstjerne og en Farbroderdatter til E. B.s Hustru. Hun var gift med Statholder Breide Rantzau † 1618 (E. B. II, 89. 98. Sl. d. Schl. II, 109).

kortelaſſer¹⁾), þand med al tilbehöring med dobelte skeder och j sabel [skal forfærdige?]. Skal giffue hanom for huer iij daller; x daller fick hand strax pa handen, som ieg sende hanom med lylle Thamis.

Den 11 droge ieg och Chrestenße fra Kiøffuenhaffn til Vallø.

Den 12 til Vemetofft.

Den 13 aferdiget Jacop Chrestensen til Kiøffuenhaffn; fick ieg hanom vijj daller terrepenge och ij daller lontt penge aff baskerens quinde Emerich.

Den 14 droge Hans Plyskoff med flere myne folck pa reyßen til Drottningborg. Fick hanom til there penge xj daller.

Den 18 drogge ieg, Chrestenße och børnen fra Vemetofft pa reyßen til Odenße, til Skielbj om aftenen.

Den 19 til Korßer.

Den 20 kom vj med Brede Rantzo offuer vdj iij thimer och la den natt pa Nyborig slott, och drog Brede bortt.

Den 21 til Lyøgtuedt²⁾. 4 mil.

Den 24 droge vj til Odenße.

Den 25 skal altt rodit møde j Odenße effter ko[n]gel. maytz. befalling. Gud hielpe alting til en god ende.

Den 25 vare altt rodit forsamlitt pa Odenße gardt vndertagendis Henrich Ramel³⁾ och Jørgen Frys, och møtte kongl. maytz. icke, for kørforsten aff Brandenborg kom til Kiøffuenhaffn.

Den 28 droge vj til Medelfar.

Den 29 til Ølstedt herritzfogdt Mickel Hanßen.

Den 30 til Aars.

Den 31 til Drottningborg, och kom Karl Bryske⁴⁾ j herberge til mig. +

¹⁾ Anders Sværdfeger boede paa Kjøbmagergade (E. B. I, 93). Kortelas
o: et kort Sværd (E. B. II, 93. V. Hist. I, 117).

²⁾ Løjtved og Rørbæk ejedes af Absalon Gjøe (som var død 1613, E. B. II, 34) * Else Lindenov. E. B. havde Andel i begge Gaarde (Dbg. 1622 1/11).

³⁾ Kongens krigerske Proposition til Rigsraadet, dat. Kbhvns Slot d 18de August 1604, og Udtog af Raadets Betænkning, dat. 27de s M., i Chr. 4des Breve I, 5—8. Om Forhandlingerne paa Herredagen og Kongens Svigerfadcrs Besøg se Sl. d. Schl. I, 361—62. — R. R. Henrik Rammel E. B. II, 99. Sl. d. Schl. I, 62. 67.

⁴⁾ Karl Bryske til Margaard † 1613 Lensmand paa Aarhusgaard fra 1602—13,

[September.]

Den j skal adelen munstris j Skonne til Lundt.

Den j kom Olluff Roßenspar, Lyßebett och Chresten Munck hidt. Droege effter moltitt¹⁾) bortt.

Den 2 kom Mouritz Styge; effter moltid bort.

Den 2 afferdigett Hans Plyskoff til Kiøffuenhaffn effter de kortelaßer. Fick hanom xxxvþ daller til dem, ix daller til tering (?), 5 daller til striger och munstöcker.

Den 9 skal Jacop Hiøgs brølup vere j Odenße med Eyler Bryskis dalter²⁾.

Den 11 iagett ieg i Aarslöff kratt. Fick 2 reffue, 2 harer j garn; 4 harer bette med hunde.

Den 13 drog Chrestenße til Estrup och siden til Skieruadt³⁾.

Den 14 skal munstringen vere vdj Odenße j Fyen.

Den 15 iaget Oluff Roßenspar och ieg j Dyrby krat; skiod Olluffs dreng j reff; bette ieg 2 harer.

Den 16 kom hun [ɔ: Fru Chrestense] hjem. 2 v. heste.

Den 20 gick mine heste pa veyen til Viborg til munstringen. 14 rideheste och 11 ridendis. 3 daller fortert.

Den 21 droge Chrestenße och ieg til Viborig.

Den 24 skal munstringen vere vdj Viborigh.

Den 24 Nouemb. om morgenen, der klocken var 6, bleste dett 3 gang j thrometerne, och der vj kom halft veyen imellom Haldt och Viborig, der møtte kongl. mayttz. øß och hafside om natten legett pa Haldt. Och bleffue vj der alle monstredt,

* 1) Ide eller Mette Ulfstand † 1579, 2) Lisbet Bille † 1621. Efter sin første Hustru erholdt han en Part i Bygningerne paa Gl. Estrup, som E. B. i 1585 afkjøbte ham for 4000 gamle Daler. — Hans Fader Gert Ejlersen Bryske † 1552 var gift med Anne Vifert † 1586, en Faster til Fru Krestense, Eske Brocks, og hun og Gert Bryskes Børn vare saaledes Sødkendebørn (E. B. II, 36. Rugaard II, 1. S. 65—71. Gl. Estrup i D. Herregde. 4 B.).

¹⁾ Origin. har: mottått.

²⁾ Jakob Høg til Trudsholm † 1610 * 1) Lisbet Sehested † 1600, 2) 1604 Maren Bryske. Sidstnævnte var en Datter af Ejler Bryske til Dallund † 1614 * Gertrud Lunge (en Broder til foranførte Karl B. og til den oftere i Dgbgrne forekommende Krestense B., Thomas Fastis Enke) og Søster til den som genealogisk Forfatterinde bekjendte Lisbet Bryske (E. B. I, 42. II, 64. Rugaard I, 2, S. 107—8. II, 1, S. 44. 92. 96).

³⁾ Skjærvad ejedes dengang af R. R. Jacob Sefelds Enke Sofie Bille († 1608) og tilfaldt efter hende Hans Sefeld.

først rodett, der nest alle lensmenden och siden de andre aff adelen, och der munstringen var offuerstanden, bleffue vj først slagen j thogorning, 5 mand sterk, der nest j slagtorning, 30 sterck, och der nest altingst var offuerstanden, bleff effter hans mayz. beffaling slagit en ring om hans maytz., och tacket Mandrup Parsberig adelen pa hans maytz. vegne for deris hørsamheds, de vare møtt, och bad al adelen til giest til biispens, ochsa fruer och iomfruer, och vore lystig til 3 slett om morgenens, och drog hans maytz. sa til Haldt¹).

Den 24 om affstenen drog k. maytz. til Hald.

Den 27 gick min heste hiem.

Den 27 7tb. skal Verner Parsberigs brølup vere vdj Viborg med Agatta Sefeldt²).

Den 30 drog ieg til Vingigardt at iage. Drog Chrestenße hiem.

[Oktober.]

Den 2 kom Oluff Roßenspar och Klaus Podebusk til Vingigardt.

Den 3 kom hiem til Drottningborig.

Mitt bod møde j Kolling at kiøffue homel.

Den 8 och 9 iagett ieg i Larberig krat och Vett skoff; fick 2 reffue, 5 harer.

Den 10 møde j Østergardt³) at kiøffue øxen.

Den 14 gick ieg och Chrestenße til gudtz bordt j Drottningborg kyrcke.

Den 16 octob. afferdigett ieg min dreng Jacop Krestenßen fra Drottningborg och andtvorde ieg hanom 500 daller, som hand skulle leffuere Ebbe Munk⁴). Noch 40 daller, om Ebbe ville haffue renthe och til terre penge, och skal hand tage mitt breff igen pa same 500 daller, som Ebbe Munck haffuer⁵).

¹⁾ Om Mynstringen ved Viborg i 1609 se Dbg. 1609 8-9/5.

²⁾ Verner Parsberg til Lynderup (Rinds Hd.) en Søn af Niels Parsberg til Sandbygaard og Lisbet Sehested. — Agate Sefeld, Niels Skrams Enke, en Datter af R. R. Jakob Sefeld og Sofie Bille (E. B. I, 45. II, 65. Hofm. Ad. II, 293 Tab.).

³⁾ Østergaard i Vellef S. Hovleberg Hd.

⁴⁾ Ebbe Munk til Fjellebro, Lensmand paa Andvorskov † 1622. Dbg. 1619 92/5 og 1622 5/6. Hans Biografi i Sl. d. Schl. II, 201. Chr. 4des Br. I, 63.

⁵⁾ Dette Stykke er senere overstreget.

Dette forbemeltte er klartt gjortt.

Same thidt andtvorede ieg hanom Chresten Albretzens¹⁾ breff j Kiøffuenhaffn pa 128 d. for maltt, hand enthen skulle tage breffue tilbage igen eller och fij mig penge med sich²⁾. Igen anamett 14 9br. Ao 1604.

Den 16 drog ieg til Viborig. 3 h. 4 p.

Jaget j Skierne³⁾ hestehaffue same dag. Bette j reff; 3 bleffue skot.

Den 17 vere j Viborg y kongl. maytz. befalling j den sag med Anne Krabe och Godtzløff Budde⁴⁾.

Den 19 drog ieg hiem til Drottbg.

Den 22 iaget j Fløstrup kier och Tustrup kier; bette 2 reffue, j harre.

Same dag kom Anne Skram hidt.

Den 24 drog ieg och Chrestenße til Estrup. 4 h. 8 p. Kiøfste øxen.

Den 26 til Drottingborg igen.

Den 27 drog ieg til Ensløff⁵⁾.

Den 28 til Vrop.

¹⁾ Kresten Albertsen forekommer ogsaa i Dbg. 1608 (E. B. I, 69. 71) og er maaske den Borger af dette Navn, der nævnes i Rigens Indtægt i Schl. Saml. I, 1. S. 94.

²⁾ Dette Stykke er senere overstreget.

³⁾ Skjern Slot og Gods i Skjern S. Medelsom Hd. Viborg A. 1608 kjøbte E. B. Anne Krabbes Anpart i Skjern for 1100 Daler (E. B. I, 66—67) og 1613 Dorte Krabbes Anpart i samme Gaard og Gods for 1500 Daler (smds. II, 28. 45). I 1563 tilhørte Skjern Kristoffer Rosenkrantz' Arvinger (E. B. I, 76. D. Atl. IV, 691—2), og af hans Søstre var Anne R. gift gift med Tyge Krabbe, og Mette R. med Erik Eriksen Banner. Fru Anne Krabbe til Stenalt var en Sønnedatter af fornævnte Anne R., og Fru Dorte Krabbe (* 1) Bendix Ahlefeldt, 2) Erik Lykke) og Fru Anne Krabbe til Vorgaard Datterbørn af hendes Søster Mette R. Det kan derfor synes tvivlsomt, hvilken Anne Krabbe det var, som solgte Anparten.

⁴⁾ Anne Krabbe til Stenalt, genealogisk Forfatterinde † 1618 * Jakob Bjørn (E. B. I, 45. 66. 76. II, 80). — Godslev Budde til Nessov eller Nedtzov, Befalingsmand paa Børglum Kloster † 1622 * Sidsel Bjørn og Anne Krabbes Svoger (Kolderup Rosenvinge G1. Domme IV, 335 Anm. 2 og 459. Dbg. 1622 $\frac{25}{10}$).

⁵⁾ Enslev i Vejlef S. Hovelsb. H.

Den 29 vere pa Vrup effter k. maytz. befalling imellom Eske Bylde¹⁾ och Peder Mund²⁾ med flere om itt marckeskiel. Fra marcken til Borum [hos] Anders Perßen.

Den 29 var ieg pa marcken imellem Ørskoff och Blede³⁾. Vant Eske.

Den 31 fra Borum til Drottingborg.

Den 31 Octob. skal Jngeborig Skieis⁴⁾ lig begraffuis j Vorre kyrcke j Venøsel.

[November.]

Den 3 kom Eske Bylde J.⁵⁾ och Enuoldt Kruße⁶⁾ hidt. +

¹⁾ Eske Bille Pedersen til Svanholm † 1608 (Hofm. Ad. III, 323 Tab. 1 har 1603) * Elsebe Skram, der bragte ham Urupgaard (i Østbirk Sogn, Vor Hd., opført af hendes Bedstefader, Rigsadmiral Peder Skram), Hørringholm, Nebbe, Lynderup og Gundersløv i Jylland, samt Skedal i Halland, som alle tilligemed Svanholm blev solgte efter hans Død, og af hvilke E. B. kjøbte Hørringholm (E. B. 57. 77. II, 80). I 1604 laante Eske Bille 5000 Daler af Kongen, og var E. B. en af hans Forlovere (E. B. I, 37).

²⁾ Peder Mund, en Søn af Søfren Mund til Serritslevgaard og Kirsten Glambek * Vibele Griis, Kongens Kjøgemester fra Efteraaret 1596 til 1ste Maj 1604, Lensmand paa Frederiksborg og Abrahamstrup, derefter forlenet med Skanderborg og Aakjær. Han kaldes 1599 til Serritslev og 1604 til Sandbygaard (Wegeners Abrahamstrup Gaard I, 105—118, jfr. II, 324. Ny Kirkehist. Saml. V, 55).

³⁾ Ørskov og Blede i Ørridslev og Nebel Sogne, Vor H.

⁴⁾ Ingeborg Skeel fra Nygaard * Otte Banner † 1585. Om Arvesager efter hende se E. B. I, 60. 62. II, 69 og Dbg. 1609 27/2. V. Skeel, Familien Skeel S. 120 fig.

⁵⁾ Eske Bille Jørgensen til Ellinge, en Søn af Jørgen Bille og Margrete Brock, var gift med Helvig Gjøe † 18de Juli 1612 i Halmstad, en Datter af Falk Gjøe til Skjærø og Karen Krabbe. Han var Lensmand paa Helsingborg 1602—10 og efter Oluf Rosensparre paa Mariager Kloster, hvor han døde den 21de Januar 1619. Han havde alt i Faderens Live faaet Ellinge, og efter Broderen Peder arvede han Valden; Ørtoste erhvervede han ved Kjøb af Gottfred Lindenov, og Skedal kjøbte han rimlv. efter sin Fætter Eske Bille Pedersen; Bollerup og Asdal kom til ham ved hans Hustru. Han forekommer ofte i E. B.s Dagbøger som hans Gjest og Omgangsvæn; i Dbg. 1619 handles om E. B.s Arv efter ham (E. B. I, 36. 58. 60. 67. 68. 69. 71. 88. 91. 101. 115. II, 20. 22. 32. 38. 41. 46. 62. 79. 88—90. Se S. 282 Anm. 1. Skånska Herregårdar 4 B. under Ørtoste og Ellinge. Hallandske Hrgde, beskr. af P. v. Møller, 1ste Heste under Wallen, hvor hans Biografi findes).

⁶⁾ Der var tre samtidige Kruser med dette Navn: Enevold K. til Vingegaard (S. Lyng Hd.), Enevold K. til Hjermitsløsgaard (R. R. 1608 † 1621) og Enevold K. til Tulsted † 1626. Den i Dbgn nævnte maa være den

Den 5 kom Oluff Roßenspar, Lauris Naulff¹⁾ hidt. Same dag iaget j Romaltt och ladegardtz kier; bette 5 reffue.

Den 6 bette voris folck der j reff. ≡

Ao. 1604 den 6 9bris kiøfste ieg Kiergordt aff Eske Bylde; der for skal giffue 1300 daller, huilcke ieg 14 dage for Juel ao. 1605 skal betalle efter mitt breffs indholdt²⁾.

E. B. e. handt. er betald.

Den 7 iagett vj vdj Kastrup och Assen[t]hoff kiere. Fick der 6 reffue, j rodyr, j hare. Drog Eske bortt. Droge til Estrup om aftenen.

Den 8 iagett j Flos kier. Fick der 4 reffue, j vdi Grue kier.

Den 9 kom Otte Baner³⁾ j iagt med.

Den 9 iaget j Allinge kier. Bette 2 reffue. Aff diſe reffue thøge støffuerne 2 reffue, iegerdrengen beholtt. Kom Godzloff Bude her.

Den 10 drog Olluff Roßenspar, Lauris Naulff och Godzloff och Otte Baner bortt.

Bekom Søffren Nielsen i Thiøgstrup 2 føl. Der for en oxe ferdig til s. Mickelsdag førstkom.

Den 13 9b. bette i Alling snabe j reff, i Østeraling kier j hare.

Den 14 9b. ao. 1604 anam. aff min dreng Jacop Chrestensen xxx daller, som Ebbe Munck sende Chrestenße Bryske⁴⁾ renthe penge. Der pa tage hindis beuis hanom att tilskicke⁵⁾.

De ere Krestenße tilskicket, och haffuer hindis quitans til Ebe Munck pa denom.

Ao. 1604 den 17 9bris lontte ieg vij ct daller aff Peder

første, der var gift med Anne Vind (Kold. Ros. Gl. D.IV, 393), og som E. B. nylig havde gjestet som Jæger, jvf. E. B. I, 70.

¹⁾ Laurids Naul * 1) Anne Juel Sørens datter fra Mejgaard (E. B. I, 61), 2) Karen Krag, en Datter af Henrik Krag, Lensmand paa Island.

²⁾ Dette Punktum er senere overstreget. Kjærgaard i Vejlby S., S. Hald H. Den 27de August 1612 bortfæstede E. B. Gaarden for 80 Rgdlr. og 1 Oxe til Søren Bang (E. B. I, 73. 100. II, 24).

³⁾ Otte Andersen Banner til Giessingholm (Løvenholm) † 1625 (E. B. I, 61. 74. Løvenholm i D. Hgd. 3 B.).

⁴⁾ Krestense Bryske se S. 270 Anm. 2. Hun døde 1611 (E. B. I, 54—55. II, 45. Katholm i D. Hgd. 4 Bd.).

⁵⁾ Dette Punktum er senere overstreget.

Laßen¹⁾), som ieg til fastelaffuens Søndag førstkomindis skal hanom igen effter mit breffs lydelße betalle her j hans gardt j Randers²⁾.

Betald strax effter.

Den 21 bette j Surkier och Klybo 2 reffue, 2 harer.

Den 22 drog ieg och Chrestenße til Drottningborg. Jagett ieg pa veyen; bette j Littuedue (!) kier³⁾ 2 reffue, 4 harer. Vdj Vering kier neden backeren j reff⁴⁾.

Den 24 droge vj til Holbeckgardt til s. Mouris Stygis begraafuellße.

Den 25 9b. skal Mouritz Stigis lig begraafuis j Holbeck kircke.

Den 25 bleff hand begraafsuett j Holbeck kyrcke, och tallede ieg offuer hans graff, och same dag fultis Olluff Roßenspar, Lyßebett G., ieg och Chrestenße til Gießingardt om affstenen.

Den 26 drogge ieg hiem til Drottningborig.

Den 27 vere j kongl. mayttz. befalling i Sieland imellem Sthen Bra med flere pa den ene [side] och Klaus Da pa den anden imellom Glumsø och Skullerup.

Den 28 Nouemb. kom Helmer berider j tieniste til mig, skal haffue til løn itt hundrede daller; skal lere mig en dreng for dett same, och hand skal klede hanom, och skal hand haffue itt kamer, dog icke ild att holdes.

Den 30 Nouemb. afferdige[t] ieg min dreng Jacop Chrestenßen her fra pa veyen til Peder Tott⁴⁾ med j m daller hoffuidstol j et daller rentte och 10 daller til skott penge, 5 daller terre penge, och ere af de penge, ieg kiøffte dett godtz for aff hanom, och der med er same godtz affbetaldt.

[December.]

Den j decemb. antvorede ieg Jacop Chrestenßen 5 daller til 2 thønd. thyst øl att kiøffue mig j Aars.

Den 3 iagett j Tustrup kier j reff.

¹⁾ Peder Lassen, Borgemester i Randers fra 1590—1618 (E. B. II, 26. Stadfeldt, Randersbeskr. S. 120).

²⁾ Dette Punktum er senere overstreget.

³⁾ Littuedue og Vering o: Lille Tved og Virring.

⁴⁾ Peder Klausen Thott til Boltinggaard † 1607 (Hofm. Ad. I, 129 Tab. 2. Kold. Ros. Gl. D. IV, 318 2)).

Den 6 iaget j Verum Haslom kier och j Rakier; fick 5 reffue, 2 skött, 3 j garnen.

Den 8 iaget j Jnberig kratt och lam haffuen 2 reffue, 3 harer.

Den 9 var ieg til her Peders hospitals forstander¹⁾ hans brølup her j byen.

Den 11 sende ieg Matias mure mester her pa Drottningborg x daller, som ere for dett hemerlighed²⁾, han pa Estrup, vidre ind hans fortegning var, opmurett til dett ny hus j lade-garden. Ved lylle Thames.

Den 12 skal fru Jahan Koes, Offue Juels til Palstrup, hindis lig nedersetts j Viborg domkyrcke³⁾.

Den 15 iagett j Thorup kier och Verum kier. Fick 3 reffue och 4 harer; de 2 reffue och de 2 harer bleffue skött, de 2 hare fick j garnen. Den ene reff thog støffueren.

Den 17 Decemb. solde ieg Peder Raßmusen j Gundestrup en brunblebett folle for tho øxen. Jdis til s. Mickelsdag førstk.

Same dag solde ieg Niels Chrestensen i Østrup, herritsf., ligge slig thydt en folle for 2 øxen och x⁴⁾ daller. Pengen idis med første øxen til s. Mickelsdag førstkomds.

Den 17 solde borge mester Jens Kore⁵⁾ j brun folle for xvij daller⁶⁾. Vbetaldt. fr.⁷⁾.

Den 17 bleff Peder Juels lig til Alstedt begraftet j Huißel kyrcke ved Alstedt⁸⁾.

¹⁾ Formodenl. den samme Hospitalsforstander, der forekommer i Dbg. 1613 (E. B. II, 25) og 1619 (i Fortegnelsen over Lax), og forskjellig fra den Hospitalsforstander af samme Navn, der tillige var Borgemester og rimlv. er død omtr. 1590, i hvilket Aar der beskikkedes en ny Borgemester, der kan have været hans Eftermand (Stadfeldt, Randersbeskr. S. 278, jfr. 120).

²⁾ ḡ: Privet. Molb. Gloss. Ordet skal i denne Betydning endnu bruges i Jylland.

³⁾ Tildels overstreget igjen.

⁴⁾ Tallet er senere overstreget, og der er tilsat et Tegn: fr., hvorved uden Twivl betegnes, at Pengene ere betalte.

⁵⁾ Jens Andersen Kahr eller Kaard, Borgemester siden 1596 (Stadfeldt, Randers S. 120. Hofm. Fund. II, 359).

⁶⁾ Dette Punktum er senere overstreget.

⁷⁾ Se Anmærkning 4.

⁸⁾ Hofm. Ad. II, 35 Tab. 1 anfører Peder Juel til Alsted * Margrete Ulfstand som død d. 21de Septbr. 1612.

Den 18 kom hidtt til slotthet fra Estrup ij thønder torsk, tho fr. aall, som Jacop Baldeuin¹⁾ haffde sendt didt fra Fyøn.

Den 19 bleff fru Jehan Koes, Offue Juels efterleffuerske, til Palstrup, hindis lig nedsat vdj Viborg domkyrcke.

Den 19 iaget j Thebestrup och Vorup kier; fick j reff, j harre.

Den 21 kom Jacop Chrestensen, min dreng, fra Sielandt hiem.

Den 22 iagett j Thustrup kier;bett j reff, 2 harer.

Den 26 befallede ieg Lauris skrifuer att kiøffue her j byen iijj tønder øl til mitt folck.

Den 28 fick ieg Knudt i Hiørning j daller pa handen, for hand skulle med vere att lade kaste lymsten ved Thustrup.

Den 30 Decemb. vnderskreff och forseglett ieg itt breff for Eske Bylde til Magnus Suob²⁾ for halff fierde thusinde daller, syff til rentte aff huertt hundrede. Klaus Podebusk med forloffuere; indmanelße vdj Landholsten, och haffuer ieg ingen skadesløß breff andett itt sende breff, hand mig der om tilskreff. Ao. 1604.

1609.

[Titelbladet og flere Blade mangle i Kalenderen, der uden Tvivl er David Herlicii Almanak. Af de hvide Blade, hvorpaa Dagbogen er ført, ere ogsaa flere udrevne. — Den 14de Januar drog E. B. til Viborg Snapslandsting og mødte til Herredagen i Horsens, der begyndte den 25de s. M. Fra 13de til 16de Februar laa Kongen paa Dronningborg. Fra 28de til 31te Marts var E. B. i Kolding og den 15de Juli i

¹⁾ Jakob Balduin nævnes ikke oftere i Dagbøgerne; men i 1613 bortfæstede E. B. Skovshørup i Vends Hd. for 150 Rdlr. til Niels Balduin (E. B. II, 19).

²⁾ Fru Mette Speil var først gift med Johan Lindenov til Ørtofte † 1581 og efter ham med Mogens Svab til Svabesholm, der boede paa Ørtofte og en Tid forvaltede Godset for sin Stedsøn Gottfred Lindenov. Da Eske Bille til Ellinge havde kjøbt Ørtofte af Gottfred L., stod denne Gjæld maaske i Forbindelse med Gaardkjøbet.

Skanderborg for at forhøre og paadømme Sager. Den 6te April drog han til Viborg for at taxere Adelen og var der igjen fra 5te til 11te Maj i Anledning af Mønstringen for Kongen. Den 6te September var han tilstede ved Mønstringen ved Aarhus. En Trætte med Jørgen Skeel varede hele Aaret og for-aarsagede Møder til Herreds- og Landsting.]

[Januar.]

Den 2 andtvorede ieg Anders Jbßen xx ¶ til tho tdr. groej, hand skulle kiøffue hos Jens Baj¹⁾). Den ene td. skulle hand forskiche til Høffringholm²⁾ och den 2 til Estrup.

Den 3 andtvorede Anders Jbsen xvij ¶ danske til then sten hamp, hand skulle forskiche til Høffringholm til bongarn, j ¶ til j skepe sma saltt, vj ¶ til loffte søm.

Same dag iaget ieg ved Støffringardt j reff och j Østrup kratt iij reffue och 5 harer.

Same aften kom Eske Bylde hidtt.

Den 4 kom Olluff Roßespar och Axel Brhae³⁾ hidt. +

Den 5 drog Olluff och Axel bortt. +

Den 6 med Eske Bylde +-.

Den 9 drog ieg til Sønderhalherritzting, och fultis Eske Bylde til thinget, och møtte Jørgen Skiel⁴⁾ der om den Ben-

¹⁾ Jens Bay af den gamle randerske Kjøbmandsfamilie forekommer i Dbgrne 1608, 9 og 13. I 1608 havde Kantsleren sit Herberg i Jens Bays Gaard: Stenhuset, og Rigsraadet holdt Møde der (E. B. I, 70). Der havde tidligere været to Borgemestere ved Navn Jens Bay, og det var rimlv. den hernævnte der blev Raadmand 1619 og levede saa længe, at han i denne Egenskab underskrev Suverænitets-Akten i 1661 (Stadf. Randers 119. 20. 29. 38 & 39. 40).

²⁾ Den 21de Juli 1608 havde E. B. kjøbt Høvringsholm af Eske Bille Pedersens Enke (E. B. I, 58—59).

³⁾ Det kan være Axel Brahe til Krenkerup † 1618, der i 1610 ægtede Oluf Rosensparres Datter Lisbet (Sl. d. Schl. I, 535, V. Hist. I, 127) eller R. R. Axel Brahe † 1616 * 1) Mette Gjøe, 2) Kirsten Hardenberg, og hvis Søn af sidste Ægteskab Tycho Brahe 1618 blev gift med E. B.s Datter Berete (Rugds. Hist. II, 1. 35—42. E. B. II, 99).

⁴⁾ Jørgen Skeel f. 1578 † 1631 * 1) Kirsten Lunge, 2) Jytte Brock. Denne Dbg. indeholder enkelte Personalia om ham, og i den for 1613 omtales hans Forlovelse med Jytte B. og Kjøbet af Skjærvald (E. B. I, 107. 134. II, 26—27. 44. 45. 83. 84. 94. Sl. d. Schl. II. 6. 61. 340—41. Jfr. Molbechs Chr. 4. Br. S. 254. 292—3. Hofm. Ad. I, 42—43. Gl. Estrup i D. Hrgde 4de B.) Hans kortfattede Almanak-Optegnelser f. 1615 bleve, som

strup trette, och var den første thing dag Jørgen Skiel och ieg møttis til thing.

Same dag drog Eske Bylde fra thingett pa veyn til Skanderborg, och ieg till Droningborgh.

Den 14 droge ieg och Chrestense til Viborg snapslantzting.

Den 17 kom Thamis Malteßens lig til Viborg¹).

Same dag haffde ieg Mogens Gjø, Eske Bylde och Jffuer Gyø²) til giest. +

Den 18 bleff Tames Malteßens lig j domkyrcken neder satt.

Same morgen slogis Jffuer Gyø och Jørgen Krag³); och bleff Jffuer Gyø ilde stucken j brøstedt.

Den 22 drog ieg fra Viborg pa reyßen til Horßens herredag. Laa j Porup om natten.

Den 23 til Horßens.

Den 24 kom kongl. maytz. til Horßens, och haffde hans maytz. alt rodedt til giest.

Den 25 begintis herre dagen. Den aller mechtigst for hielpe til en løcksalig ende.

Same dag gick der dom pa Albrecht Skiels hals for en koell, hand j Viborg ihielstack.

Same dag var friherren her Syuordt Rynskadt før retten. Sagen til anden dag opsatt⁴).

Den 26 bleff friherren dømpt i itt euigt fenßel for mange hans vtilbørlige gierninger, vden kongl. maytz. hanom benode vil.

Den 27 bleff Albrecht Skiels hoffuidt pa Horßens torff affhuggen.

Same dag bleff friherren forsicket paveyen til Draxholm.

Same dag var Chrestoffer Roßenkrans for retten medt fru Karen Strangis fuldmegtig⁵).

bemærket, fundne ved samme Lejlighed som E. B.s Dagbøger for 1609 og 1619. Skeels Optegnelser om Familien Skeel S. 170 flg.

¹) Thomas Maltesen se S. 260 Anm. 5.

²) Mogens Gjøe S. 268 Anm. 1. Iver Gjøe, Eske Billes Svoger.

³) Jørgen Krag, maaske en Søn af Erik Krag til Kjellingborg (Hofm. Ad. I, 185 Tab.).

⁴) Albert Skeel S. 260 Anm. 4. Skeel, Familien Skeel, S. 114 flg. — Sivard Rinskat, Friherre af Friberg * Josva v. Qvalens Enke, Magdalene Munk. Om ham og hans Sag handles omstændelig i E. B. I, 64—65. II, 69—79. Kold. Ros. Gl. D. IV, 113—18.

⁵) Christoffer Rosenkrantz se Sl. d. Schl. I, 459—62. Holbergs Danms

Den 28 bleff itt breff, ðom hun skulle haffue giffuet hanom til forsickring, dømpt for itt falsk breff, sa och itt 4 m dallers gield breff magterloß dømpt.

Den 29 bleff om adskilligt aff kongl. maytz. och rigens rodt rodslaget. Gud forhielp til en löcksalig ende.

Same aften kongl. m. giester. ±

Den 30 drog kongl. maytz. her fra til Skanderborig.

[Februar.]

Den 9 feste Niels Søffrensen den gardt j Øster Velling, ðom Niels Vitten fradøde. Skal gifue til indfestning 40 rix daller; hans fader Søffren Jensen j Øster Velling och Chresten Søffrensen j Vollum forloffuere. Betallis til s. Mouritij dag førstkmd.

Den 13 feste Søfren gamels søn j Holbeck den bollig j Hollbeck. Skal gifue til indfestning tho gode øxen; betallis til s. Mickels dagh.

Den 13 kom kongl. maytz. hied, och var med hans maytz.

Hist. 1753 II, 607—8. Hof. Ad II, 91—92. Det følgende Aar blev der paa Herredagen i Kjøbenhavn afsagt tre Domme over ham:

1. Domb emellom Frue Karrine Strangisaatter oc Christoffer Rosenkrantz, dateret Kiøbenhauffn slott dendt 17 Martii 1610 offueruerendes kongl. Maytt. oc allt Raadit. — Om falsche Bressue. Herredagens Dombog fol. 31 b.
2. Domb emellom Frue Anne Giøtzdatter oc Christoffer Roszenkrantz den 17 Martij Anno 1610. — Domme som med vrang Vnderwizning forhuerffuis bør ey att gielde. Herredagens Dombog fol. 38 b.
3. Domb emellom Niels Krag paa Kongl. Maytz Vegne oc Christoffer Roszenkrantz om nogen falsche Bressue, hand hafde ladett digte oc skrifffue oc derfor er dombtt Erløs oc att straffis som en Falschner, dendt 17 Martij Anno 1610. Herredagens Dombog fol. 42 b. (Klevenfeldts Uddrag).

Fru Karen Strange var en Datter af Otte Strangesen til Nørholm og Dorte Daa, som efter hans Død ægtede Ove Juel til Kjeldgaard og Vosnæsgaard. Hun havde den 23de Oktober 1597 i Aarhus Bryllup med Kresten Juel til Donslund † 23 Marts 1608 og begr. i Skjødstrup Kirke (Kall Rasm.s Explr. af Hofm. Ad. i det K. Bibl. Vosnæsgaard i D. Hgde 16de B.) — I en Dom af 1591 om Donslund Mølle kaldes Kresten Juel til Riisbølggaard, der ligger ved Donslund (K. Ros. Gl. D. IV, 268—72). Den 22de Septbr. 1608 kjøbte Kongen en Kjede af Karen Strange for 564 Dlr. (Schl. Saml. II, 3, S. 87). — Hos Holberg og Hofman p. anf. Stdr. kaldes den Enke, som Christ. R. vilde bedrage, urigtigt Anne Lunge, der var gift med 1) Kresten Juel til Adstrup og 2) Thomas Maltesen Sehested (Hof. Ad. II, 35 Tab. 1 & 2).

Mogens Gyø, Niels Krag, Henrich Wolff, Ernst Normandt, kamer iuncker Mogens Gyldenstier och Chrestoffer Greffuel¹⁾; same aftten min giest i min stuffue. +

Den 14 var hans maytz. och min giest. ≡

Den 15 och min giest. ≡

Den 16 drog hans maytz. bortt och til Skanderborg, och red ieg vd med hans maytz. þ miel fra byen. Same aftten med Eske Bylde +.

Den 18 drog ieg och Chrestense och børnen til Roßenholm til s. iomfri Jde Roßenkrantz begraffuelße²⁾).

Den 19 bleff hun j Hornslett kyrcke begraffuet.

Den 20 drog ieg til Sønderhalherritzting, och same dag bekom ieg icke de vinder, Raßmus Andersen j Vore 8 dags dag haffde vdstedt, och til Estrup om aftenen.

Same dag var ieg vdj Benstrup och pa Benstrup fellis holme och dennom besigtiget.

Den 21 feste ieg Lauritzen j Lidtuedt hans faders gardt ib. for 22 rixdaller. Betallis til s. Mauritij; Raßmus Brand och Søffren smedt j Faxing forloffuer.

Den 22 drog ieg til Droningborg och pa same reyße haffde 8 heste, noch 4 heste, som den 20 drog til Estrup medt hundene.

Den 24 aftinget Peder Vdjbj j Hollindzberig pa Jens Henriksen's vegne ib. for hans forseelße med Jes Mourisens høstru ib. Skal giffue j god oxe och 4 daller til s. Mickels dag førstk.; Peder Vdbj forloffuer.

Den 24 drog ieg til Viborig och haffde steffnett Raßmus Andersen j Voru och Anders Andersen herritzskriffuer for de vinder mod Jørgen Skiel, hand mig forholdt.

Den 25 fisch ieg dom, de haffde giordt mig vrett.

¹⁾ Niels Krag til Trudsholm * Jytte Høg, Oversekretær i Kancelliet fra 1603—10. Hans Biografi i Chr. 4. Br. I, 358—59.

Ernst Normand til Selse og Palsgaard * Ingeborg Arnfelt, blev 1615 Lensmand paa Bygholm og senere paa Koldinghus (D. Atl. IV, 154. 156. V, 1013. D. Hrgde 17 Bd. Bygholm.). — Mogens Gyldenstjerne til Søholm, en Søn af Mogens G. og Helle Ulfeldt, * Sofie Rantzau. Han nævnes i Chr. 4. Dbgr for 1607 og 8. Schl. Saml. II Regist. — Kristoffer Greffuel eller v. Grøben, Kongens Jægermester * Jytte Gyldenstjerne, en Søster til Oluf Rosensparres Hustru (E. B. I, 48).

²⁾ En Datter af Holger Rosenkrantz og Sofie Brahe, f. 22de Marts 1606 † 5te Febr. 1609. Ligpr. af Jens Lauritzen Zeuthen.

Den 27 bekom ieg domen offuer Raßmus Andersen.

Same dag var der sager j rette imellom Eske Bylde och hans medarffuinger esfter affgangene fra Ingeborgh Skiel. Desligist blef och nogen forhandling giordt imellom hanom och hans hustrues arffuinger¹⁾.

[Marts.]

Den 4 drog ieg til Droningborg. Forterett for mad och øll xvij daller ij $\frac{1}{2}$, som Niels offuerskier fick, for vin vj daller j Morthen Huaßis kieller, for hø och strøels v $\frac{1}{2}$ j Olluff Røbenspars gordt, och lod ieg sielff førre haffre didt; quinden j daller, pigerne $\frac{1}{2}$ daller.

Den 5 drog ieg och Chrestenße til Estrup. 4 h. Sielff 7.

Den 6 til Sønderhalherritzting och bekom de vinder imod Jørgen Skiel.

Den 6 sende j td. kollo til Høffringholm, som ieg sielff betalte.

Den 7 til Droningborg, och kom Ane Frans Rantzous²⁾ til Estrup same dag och fuldtis til Droningborg.

Den 8 stede Jens Chrestensen itt gadehus j Handest for ij daller, som ieg strax anamett.

Den 10 kiefft j td. kollo for x $\frac{1}{2}$, som ieg sich Anders Jbsen och kom til Estrup.

Same dag kom Lauris Ebesen³⁾ hidt och fultis strax med hanom til Ølst efter kongl. maytz. befalling, dett godtz att besigte om magskifft imellom hans maytz. och Lauritz Ebbeßen och til Droningborg same asten.

Den 11 drog ieg med hanom til Tullstrup, med hanom mere godtz att besigte.

¹⁾ Ingeborg Skeel se S. 273 Anm. 4. Eske Billes Hustru Helvig Gjøe † 1612 var en Datterdatter af Otte Banners Søster Magdalene * Iver Krabbe (E. B. I, 99). I Dbg. 1613 (E. B. II, 20—21) omtales en Forhandling om Arven efter hende.

²⁾ Frands Rantzau † 1612 * Anne Rosenkrantz, en Broder til Statholderen Breide Rantzau (Hofm. Ad. I, 125; jfr. 71 Tab. 3).

³⁾ Laurids Ebbesen til Tulstrup (Houlberg Hd. Aarhus Stift) f. 1559 † 25de Marts 1646 som Befalingsmand paa Skanderborg og Aakjær Slotte. * Ellen Gjøe Andersdatter til Krenkerup. Forekommer i Dbgrne 1613, 1619, 22. E. B. II, 20. Dom af 30te Maj 1594 og Noterne til samme i Kold. Ros. Gl. Domme IV. 400 flg. D. Hrgde B 17 under Aakjær; jfr. Bistrup i 7de B.

Och vor Knudt Brahe¹⁾ och der, och bleff same godtzes eydom och landgildt optegnett.

Den 12 drog ieg til Dronningborg.

Den 14 sende ieg Las Huidt j Randers²⁾ medt Peder kiellerdreng xx daller, regnet effter rix møntt, til att salthe syld for mig j Nybe.

Den 15 drog ieg fra Droningborg och pa Benstrup ¶; til Estrup der effter.

Den 16 haffde ieg xij suinßmend (!) pa Benstrup ¶ imellom Jørgen Skiel med flere och mig om min gordt j Benstrup var stuff.

Den 18 drog ieg och Chrestenße til Høffringholm. 7 h.

Den 19 till Viffuil kyrcke.

Den 20 til Sønderhalherritzting och tog det syeffn beskreffsuett om Benstrup ¶. Til Høffringholm.

Den 21 kom Ane Lycke³⁾ och Anne Krabe⁴⁾ til Høffringholm. V. o. h.

Den 22 drog de bort, och drog ieg til Estrup.

Anno 1609 den 25 martj feste Mortenn Jensen j Hollendsberig den gaard j Heffring, som Søren Thameßen tilfornne ibode, for penninge vj dlr., øxen ij. Peningen och øxenen bethaldes till s. Michels dag. Peder Boeßen j Ørsted forloffuer⁵⁾.

Den 25 solde ieg Søffren Jensen j Randers den grä jagtklipper, Chrestenße Bryske gaff mig. Skal giffee mig en rett god oxe til s. Mickelsdag; thj hesten var bedre.

Den 26 drog ieg til Skanderborig. 3 h.

¹⁾ Knud Brahe til Engelholm † 1615 * Margrete Lange † 1622 (Dbg. 1622 24/8), en Broder til Astronomen. Han var Befalingsmand paa Bygholm (E. B. I, 50) og Ritmester (Dbg. 1609 9/5).

²⁾ Laurids Hvid nævnes i Dbgrne 1608, 13 og 19. Han besørgede Indkjøb og Saltning af Sild og var formdl. den Randers Borger af dette Navn, der i 1609 afhændede en Selvejeøgaard til Kronen (E. B. I, 78).

³⁾ Rimlv. Landsdommer Maurids Stygges Enke, der i 1612 solgte E. B. Gods for 4,500 Rd. og i 1613 tilbød ham Holbækgaard tilkjøbs (E. B. I, 105. II, 20. 24. 83). Om tre andre samtidige Fruer af Navn Anne Lykke se Chr. 4. Br. I, 392 *) og nedenf. S. 284 Anm. 1.

⁴⁾ Anne Krabbe til Stenalt, Jacob Bjørns Enke, eller Fru Krestenses, E. B.s Hustrus, Stedmoder Anne Krabbe, der oprettede Baggesvogn * 1) Axel Viffert † 1580, 2) 10de Aug 1595 Erik Kaas til Vorgaard † 1598. Hun døde paa sidstn. Gaard i Novbr. 1625 (E. B. I, 15. 44. 54. 55. 56).

⁵⁾ Dette Stykke er ikke skrevet med E. B.s egen Haand.

Den 27 til Engelstholt.

Den 28 til Kolling.

Den 29 møde j Kolling j den sag imellom Frederich Qvitzo och hans høstrues¹⁾ arffuinger.

Den 29 formydag vor den sag j rette imellom Frederich Kuidzou och hans høstru Pernille Rudtz arffuinger. Om efftermydag var cantzeleren, Axel Brahe och ieg pa slohet och forhørde den sag med Chrestoffer Roßenkrantz.

Den 29 gick der dom om Frederichs sag. Efftermidag pa slohet.

Den 31 drog Eske Bylde pa veyen til Skone, och ieg til Dronningborg, til Horßens.

[April.]

Den j till Dronningborg.

Den 6 drog ieg och Chrestenße til Viborg.

Den 7 vare rodett tilsamens at offuerveye med den taxering²⁾.

Den 8 var rodett och all adelen forsamlett po domhußett, och bleff da al adelen taxerett.

Den 10 var Jørgen Skiel och ieg vdj rette bode med Raßmus Anderßens sag och i andre mader.

Same dag drog ieg til Tielle.

Den 11 thil Droningb., och fuelte Chrestenße Bryske ob hiem. 4 h.

Den 12 kioffste ieg xxij lerrett for allen 6 β, beløb 2 daller j β, som ieg sielff betalte.

Same dag kiefft 49 allne lerett, alnen til v β j alb., belob 4 daller 5 β j alb., som ieg och betalte bege ved Axell.

Same dag kiofft aff Pouel Nielßen³⁾ 45 alne sortt engelst och skal giffue for alnen j daller. Vbetaldt.

¹⁾ Frederik Qvitzo til Qvitzousholm (Hofmansgave paa Fyen) * 1) 1589 Pernille Rud f. 1556 † 1608, en Datter af Otte Rud og Pernille Oxe (Kold. Ros. Gl. Domme IV, Nr. 101, 3 og 4 ang. Arvespørgsmaal efter Pernilles Moster Sidsel Oxe, hvor hendes Slægtskabsforhold oplyses, og Stamtablen smds. S. 431. De d. Ruder II, 212—15), 2) Anne Lykke, en Datter af Erik Lykke til Skougaard og Margrete Gjøe. Hun var fra 1629 til 1631 Hofmesterinde hos Kongens Døtre med Kirsten Munk (Chr. 4. Br. I, 392 *). Ruggd. II, 1 S. 80. 106).

²⁾ Taxeringen Sl. d. Schl. I, 441.

³⁾ Poul Nielsen nævnes i Digrne 1608, 12 og 13. E. B. kjøber Skind,

Same dag kiøfste aff Pouel Nielsen 63 alne sortt bay, alnen 18 β. Och vbetaldt.

Den 14 kiøfste j td. kollo for ix ¶, som ieg ved Axel sende Anders Jbsen; om [aftenen?] kom til Estrup.

Den 25 andtvorede ieg Niels Søffrensen i Nielstrupgrdt¹⁾ x rixdaller, att hand skulle andtvore Kield pa Høffringholm att kiøffue syldt for ved Jndesløff att salthe.

Den 25 betaldt Dyrich bøßemager j Randers vj daller for mine bøßer och pistoller, hand haffde forferdigitt.

Same dag andtvoret Jacop skreder x ¶ til 12 alne leret. Kom til drengens kleder.

Den 27 sende ieg Henrich berider med Axel j et. daller i fyre β stöcker, 34 β lybsk j huer daller, som Margrette Bylde²⁾ begierde och sagde Erich Lycke til Rudgardt³⁾ dem ville haffue til lons; ieg skulle nu j Viborg til munstringen bekome dem igen. Ingen breff.

Den 28 andtvorede ieg snecker en daller pa regenkaff pa hans arbeydt, och fick ieg hanom viij daller med sig, hand skulle andtvore Jacop Skøtt j Viborg att kiøffue hø, strøels, ved och andett til min bøgnings behoff til min gordt j Viborg.

Betalde ieg 2 quinder for leritt tho daller pa 2 β ner for 21 alne lerett, ieg kiøfste, Chrestenße anamett.

Noch same dag kiøfste 400 loffte sørn for huert et xx β, som ieg flich Anders Jbsen penge til, och kome same sørn til Viborg med form. snecker till myn gordt bøgning j stalden.

Den 30 gick ieg och Chrestenße och børnen til gus bordt.

Den 30 kiøfste j td. tist øll aff Søffren j Randers for 9 ¶. Betalte ieg ved Anders Jbßen.

Salt og Alenvarer hos ham (E. B. I, 47. 54. 71). Raadmand 1590 og Borgemester omtr. 1616 (Stadfeldts Randers S. 120. 128. Om et af ham og hans Hustru skjenket Legat smds. S. 215). Den 16de Oktbr. 1608 stod hans Datters Bryllup med Mester Peder Thøgersen (E. B. I, 68. 88. II, 24).

¹⁾ Se om Kjøbet af Nielstrupgaard (Nielstrup By Vivild S.) E. B. I, 68. 76.

²⁾ Maaske den Jomfru Margrete E. (ø: Eriksdatter), som den 21de August s. A. laante Penge af E. B. Hun var en Datter af Erik Bille til Lindved og i Huset hos Krestense Bryske (E. B. I, 55. 60. II, 45. 67).

³⁾ Erik Lykke den yngre til Skougaard og Rudgaard (ø: Rygaard i Nørager Sogn, S. Hald H.) * 2) Margrete Gjøe var død 1592, men havde en Søn Erik, der døde voxen ugift. E. B. kjøbte Rudgaard af Margrete Gjøe eller hendes Sønner Jørgen og Falk (E. B. I, 76. Trap. Danm Sp. D. II, 510).

Same dag kom en af kongl. maytz. koelle hidt med den hest, der skulle goe med stoden.

[Maj.]

Den j drog ieg til Høffringholm.

Den 2 betalte ieg den themer mandt j Liffststrup, som forgangen somer haffde hugitt pa Høffring mølle och var mester, der for x ȝ ved Nils i Nielstrup gjortd.

Same thidt en anden themer mandt pa mitt egitt ~~gode~~, der for thre ȝ.

Drog ieg till Droningborg.

Den 3 betalte ieg Dyrich bøsse mager j Randers 16 daller for tho par pistoler och fick hanom dem siellf.

Same dag betalte ieg Knudt remsnir j Randers for 8 salgior, 9 grimer, 9 par stiler¹⁾ siuff daller her pa stuffuen.

Same dag betalte ieg hattemager j Randers 21 ȝ for 4 hatte, mine staldrenge flich.

Den 4 kiøfste ieg 2 sthen hamp for x ȝ, som ieg sende strax til Høffringholm. Strax betaldt ved Anders Jbsen.

Den 5 drog ieg och Chrestenße til Viborg til munstring²).

Den 6 var Jørgen Skiel och ieg vdj rette.

Den 6 kom kongl. maytz. til Viborg.

Den 7 haffde hans maytz. rodett til giest.

Den 8 var munstringen vden for Viborg.

Same dag effter midag haffuer chanßeleren, Preben Gil-denstiern och ieg effter kongl. maytz. beffaling offuerueyett och ladett optegne rittmestere, lyttenanther och fendrichcker och huem vnder huer fanne ryde skulle.

Den 9 var kongl. maytz. och altt adelen j marcken, och bleff da tilforornitt Knudt Brhae rittmester, Jørgen Skiel hans lyttenant, Otte Chrestoffer Roßenkrans³⁾ fenrich; til den Aal-

¹⁾ Stiler ȝ: Stiglæder, Stigremme.

²⁾ Mynstring skulde finde Sted 2 Gange aarlig, nemlig i Maj og September (Sl. d. Schl. I, 441).

³⁾ Otte Kristoffer Rosenkrantz † 1621 (Kall Rasm.). * Sidsel Podebusk † 1619 (Dbg. 1619 16/2) var en Søn af den 1576 afdøde Holger R. til Boller, R. R. og Marsk, og Karen Gyldenstjerne til Stjernholm † 1613 (E. B. II, 25), der af en Troldkvinde blev sigtet for at have forgjort Fru Anne Hardenberg, Johan Ruds (De d. Ruder II, 199 flg. og 268—70). I Aaret 1616 skjødede Otte Kristoffer Stjernholm til Kongen. Hans økonомiske Forfatning synes ikke at have været god, og da Eske Bille

borig fanne Ølrich Sandberg¹⁾ rittmester, Klaus Daa lyttenandt och Hans Lycke²⁾ til Krabisholm fenrich; til Riber fane Albrett Skieell³⁾ rittmester, Knudt Gyldenstiern Axeløen⁴⁾ lutenandt och Knudt Gyldenstiern Henrixsen⁵⁾ fenrich. Och bleff huer fanne først slagit j togorning, der nest vdj en ring, huor kongl. maytz, da sielff holdt ordett til dem alle. Der nest alle fannerne slagitt vdj slagtorning, och haffuer sa rittmesterne nogle gange suingit den vnder huer sin fane. — Thil midag haffde kongl. maytz. altt ro til giest. Och strax effter midag var altt adelen, fruer och konfruer opbedet vdj kongl. maytz. sal vdj byspens gardt. +

Den 10 om morgen drog kongl. maytz. bortt.

Den 11 lod ieg 17 aff mine rideheste.

Den 11 drog ieg och Chrestenße til Droningborg, 7 vognheste, och fultis Chrestenße Bryske med os. 4 h.

Den 15 drog ieg och Chrestenße til Estrup.

Den 16 lod ieg Jørgen Skiel vedt Thrudt Bryske⁶⁾ och

havde staaet i Forlæste for ham, havde E. B. som den Førstes Arving i 1622 Sag i den Anledning (Hofm. Ad. II, 77. Tab. 2. Bygholm i D. Hrgde.)

¹⁾ Ulrik Sandbergs Biografi i Sl. d. Schl. II, 61—63.

²⁾ Hans Lykke * 1) Johanne Parsberg, 2) Birgitte Sehested, en Søster til Hannibal Sehested. Ved hans Moders Dorte Krabbes Giftermaal med Erik Lykke til Eskjær kom Krabbesholm (ved Skivefjord i Resen S.) til Familien Lykke. (Trap, Danm. Sp. D. II, 298).

³⁾ Albert Skeel til Fusinge * Berte Friis, senere R. R. og Rigsadmiral Hans Biografi i Chr. 4. Br. I, 316; jfr. Tillægget S. 486. E. B. I, 121—23 jfr. II, 92. 100. Sl. d. Schl. I, 261. II, 210. 213. 315. Hofm. Ad. I, 39—41 Forekommer i Dbg. 1608 (E. B. I, 43. 50. 67), 1613 (E. B. II, 24. 36), 1619 som Kommissær i den schwabstedtske Trætte, (^{7. 8. 9.}/_{7.} ^{4. 9.}/_{8.} ^{11.}/_{10.}) og 1622 ved den norske Herredag (^{20.}/_{7.}), det spanske Saltkompagni (^{24. 28.}/_{20.} ^{10.}/_{11.}) samt Rigsraadsmødet i Horsens (^{31.}/_{12.}). Skeel, Fam. Skeel, S. 134 flg.

⁴⁾ Knud Gyldenstjerne til Thim, Lensmand paa Hald * Øllegaard Huitfeld (E. B. II, 89). Han var en Søn af R. R. Axel G. til Lyngbygaard og Karen Gyldenstjerne.

⁵⁾ Knud Gyldenstjerne til Aagard f. 1575 † 1627 * Sofie Lindenov, der efter hans Død ægtede Henrik Rantzau til Schöneweide. Han var en Søn af Henrik G. f. 1540 † 1592 og Mette Rud (De d. Ruder II, 208—9. 224. Jørgen Brahe S. 43).

⁶⁾ Trud Bryske, en Søn af Karl Bryske og Mette Ulfstand (se S. 269 Anm. 4) * Karen Friis, en Datter af den rige Albert Friis til Haraldskjær. Efter deres Moder havde han og hans Broder Gert en Søsterlod i Gl. Estrup; men efterhaanden indkjøbte E. B. deres hele Lod og erholdt endeligt Skjøde derpaa den 29de Oktbr. 1616, saaledes som nærmere omhandles under Gl. Estrup i D. Hrgde 4de B. — I Juli 1606 overpattede S. Grubbe og hans Hustru engang paa Estrup hos Brødrene

Anders Frijs¹⁾ thilbyede en lanttings granskningh och iche den ville beulige.

Den 17 betalte Søffren Andersen j Øster Alling x 4 β for arbeydt pa Hesfring mølle.

Den 19 sende Maties bøge mester xij daller j møntt medt Axel for den stal j Viborg, hand murit, och haffde hand tilforen bekomet v daller.

Same dag drog ieg til Høffringholm; til Estrup om aftenen.

Same dag andtvorede de graffuer pa Høffringholm pa arbeydt viij daller ved Niels j Nielstrupgd. Sende fyskeren pa garden och ved Niels v daller j aars løn.

Den 23 sende sneckeren pa Estrup Søffren sex daller med Axel.

Same dag droge vj til Droningborg.

Den 24 kiøfste en td. tyt øl aff Ancker Polsen for x 4; strax ved Anders Jbsen betaldt.

[Juni.]

Den j drog ieg och Chrestenße till Viborg til Lauris Krubis²⁾ begrafuelße. 7 h.

Den 2 bleff hans lig vdj domkyrcken nederbet. Same aften til Droningborg.

Den 7 kom Olluf Roßenspar och Lyßebe[tt].

Den 8 droge de bortt. 9 h.

Andt vorede ieg Oluff itt et xx daller, hand skulle leffuere Eske Bylde, som iomfrau Maderlene Krabe³⁾ skulle haffue [och] Mogens Kos til Aas⁴⁾ hinder pligtig er, och haffuer Anne

Bryske (E. B. I, 21), og i denne Dagbog haves ogsaa Vidnesbyrd om, at Bryskerne boede der i 1609, nemlig d. 13de Juli, da Gert Bryske var tilgjest hos E. B. og »gik siden over«, og den 5te Decemb., da E. B. og Jacob Høg vare Truds Gjester. IDbg. 1613 nævnes »de Bryskers Jordt« (E. B. II, 29). Om Trud Bryskes andre Ejendomme E. B. I, 21. II, 57.

¹⁾ Anders Friis, som kaldes til Estruplund, var en Broder til Kantsleren Kristian Friis til Kragerup og Fætter til Karen Friis, Trud Bryskes (Hofm. Ad. I, 21 Tab. 2). I August 1609 holdt han Bryllup med Ide Munk Jørgensdatter, se denne Dbg. ^{18-21/8}. Et Mageskifte med Gods, som han ejede i Hvidsten, omtales Dbg. 1619 ^{18/19}.

²⁾ Laurids Kruse se S. 264 Anm. 1.

³⁾ Maaske denne Magdalene Krabbe var Tyge Krabbe til Bustrups Datter, der blev gift med Otte Kruse (Hofm. Ad. II, 201 Tab. 1).

⁴⁾ Mogens Eriksen Kaas * Agathe v. Mehlen. Han levede endnu i Juli 1652 (Kall-Rasm.). Aas i Tors S. Børglum Hd. D. Atl. V, 319.

Krabe myn quitans pa forbemelte penge, att ieg bekom Eske Byldis eller iomfru Madelene Krabis quitans pa dem och indfrier min igen.

Den 10 drog ieg til Estrup medt høstru och børn. 9 h.

Den 11 drog ieg til Høffringholm och om afftenen til Estrup igen.

Den 13 vere pa Møllerup x slet¹⁾.

Den 13 drog ieg til Myllerup att besigte den bøgning der effter min farbroders²⁾ begiering, och tøgte Gertt Bryske³⁾ och ieg, att den vdj søskind skiffter for fem hundrede daller kunde taxeris⁴⁾, och drog same dag der fra och til Kattholm, och møtte Chrestenße och børnen mig.

Same dag, før ieg drog fra Estrup, andtvorede ieg Anders Nielßen, fogett pa Estrup, otte daller, hand same dag skulle forskiche til Høffringholm till de graffuer, der ere pa arbeydt.

Den 15 drog ieg till Estrup.

Same afften drog ieg och Chrestenße til Droningborg, och bleff børnen pa Estrup vden Jøtte och Margrette⁵⁾, som bleffue pa Kattholm.

Den 16 drog ieg til Viborg.

Den 17 var ieg j rette om den sag medt Jørgen Skiel, och lod hand giøre syge sengs forfaldt, och bleff sagen j sex vger opfått.

¹⁾ Denne Sætning er senere overstreget.

²⁾ Farbroder o: Preben Gyldenstjerne.

³⁾ Gert Bryske, Truda Broder, se S. 287 Anm. 6. Han var gift med Kirsten Sandberg til Isgaard og skrives til Asdal, Bogensholm, Vedø og Katholm. Paa sidstnævnte Gaard havde hans Faster Krestense Bryske Livsbrev, og hun tilkjebte sig den i 1608 (Gl. Estrup og Katholm i D. Hrgde 4de B.).

⁴⁾ Efter Kresten Maltesen Viffert til Albæk † 1592 gik Møllerup (i Feldballe Sogn, S. Hd.) i Arv til Herman Kaas og Hartvig Kaas til Hessel, Sønner af Erik Kaas til Gjelskov og Damsgaard. Da Hartvig Kaas døde uden Børn, arvedes hans Part af hans Broderbørn Iver Kaas til Ulstrup og Anne Nielsdatter Kaas († 1650) * Hartvig Bille til Damsgaard, hvilken sidste 1626 blev Eneejer af Møllerup (Trap, Danm. Sp. D. II, 549). Vi kunne ikke give Hartvig Kaases Dødsaar; men det er rimeligt, at der handles her om Skiftet efter ham.

⁵⁾ E. B.s Datter Margrete blev i 1611 trolovet med Sten Rosensparre, som blev skudt paa Skellinge Mark ved Varberg den 21de Februar 1612 (E. B. I, 80. 110). Hun døde den 10de Juli 1615 i Kallundborg (Jørgen Skeels Kalender af 1615).

Den 18 drog ieg til Droningborg.

Den 19 drog ieg till Estrup.

Same dag drog Chrestenße fra Estrup pa veyen til Thyrsbek.

Den 20 vere offuer den ~~Y~~keskeltrette imellom Chresten Holck och Niels Krabbe.

Den 21 drog ieg fra Estrup til Hoffuidt om affstenen.

Den 22 til Thyrsbeck.

Den 23 bleff s. Offue Lungis¹⁾ lig begraaffuit j hans sogne kyrcke Jngum, och talde Jffuer Juel landtzdomer²⁾ offuer graffuen. Och drog ieg til Tyrsbek fra kyrcken. +

Den 24 handlett Jacop Hiøg och ieg imellom Eyler Bryske och Berette Bylde³⁾ om deris arff effter hanom.

Den 25 och 26 skifte de løbøre och j andre mader bleffue forligt.

Den 27 droge Chrestenße Bryske, ieg och mitt selskaf til Stiernholm til Karen Holgers⁴⁾.

Den 28 fultis vj til Voßnißgordt.

Same dag talde Chrestenße Bryske først medt mig om den beuist leyliheds. Den allermechtigst gud hielpe til de beste raadt.

Same dag drog ieg och Chrestenße till Omestrup⁵⁾, och vor dett første ieg haffde verit der, siden ieg kiøfste same godz.

Same dag till Estrup.

Anden Pindtzdag lontte Bendtt Hanßen j Randers mig itt thusinde daller effter mitt breffs lydeløe, lx daller til arsdagen renthe medt hoffuedtstolen att betalle.

¹⁾ Ove Iversen Lunge til Tirsbæk * Birte Bille, en Datter af Peder Bille til Svanholm. Efter hendes Død gik Tirsbæk over til Familien Bryske (Trap, Danm. Sp. D. II, 878).

²⁾ Iver Juel til Villestrup og Torupgaard f. 1563 † 1627, Landsdommer i Nørrejylland, R. R. 1616, Befalingsmand paa Bøvling (Hofm. Ad. II, 35 Tab. 3. E. B. II, 101).

³⁾ Ove Lunges Søster Gertrud var gift med Ejler Bryske, og Jakob Høg var gift med deres Datter. S. 270 Anm. 2.

⁴⁾ Karen Holgers o: Karen Gyldenstjerne se S. 286 Anm. 3.

⁵⁾ Da E. B. paa én Dag rejste fra Stjernholm over Vosnæsgaard og Omestrup til Estrup, maa det have været Ommestrup i Mørke S. Øster Lisberg Hd. og ikke den By af samme Navn, som tidligere har ligget i Værum S. Galten Hd. (Trap, Danm. Sp. D. II, 482).

Den 30 kom Peder Knap af Grindo hidt att forhøre mine fogders regnskaff.

[Juli.]

Den 4 drog ieg och Chrestenße til Droningborg. 4 h. Bleff børnen pa Estrup.

Den 6 droge vj till Estrup.

Den 8 drog ieg och Chrestenße til Jsgardt til s. iomfru Jde Bryskis begraaffuelße¹⁾. 6 h. 10 p.

Den 9 vor begraaffuelßen. +

Den 10 droge vj til Estrup.

Den 13 var Gertt Bryske min giest och gick siden offuer.

Den 13 bekom ieg cantzelers skriffuelße, dett kongl. maytz. den j Julij var bleffuen heftig syg. Den allermechtigst forhielp hans maytz. snartt och vel til sin gode hielbredt²⁾.

Den 14 drog Peder Knap her fra, och gaff ieg hanom x daller och j fr. smør.

Den 15 drog ieg til Skanderborg esfter kongl. maytz. breff att forhøre den dreng Lauritz Jessen [ell. Jensen], som haffde skriffuet de suplicatzer offuer Karl Bryske. 2 h. 3 p.³⁾.

Den 16 drog ieg til Estrup.

Den 18 bleff her soldt pa Estrup xx td. maltt thill en mandt aff Viborg, huer td. for vj ¶ r.; pengen anamitt ieg sielff.

Den same dag anamet ieg penge for 15 td. rug, 9 ¶ for

¹⁾ Isgaard i Tved S. Mols Hd. Ide Bryske var en Datter af Gert Bryske og Kirsten Sandberg.

²⁾ Kongen var saa stærkt angreben, at man næsten havde opgivet Haabet om, at han kunde gaa det igjenem (Sl. d. Schl. I, 435).

³⁾ Ved Kongebrev af 28de Januar 1607 befaledes, at E. B. og Knud Brahe skulde begive sig til Aarhus og der samle Menigheden paa Raadhuset og ligeledes til alle Herredstingene (i Aarhus Len) opfordre Provster, Præster og menige Almue for sig og høre, hvad de kunde have at besvære sig over med Hensyn til Karl Bryske, som selv i Anledning af et paa en af Kirkedørene i Aarhus opslaaet Skandskrift om hans tyranniske Færd havde begjært en saadan Undersøgelse. Muligvis havde man i Laurids Jessen opdaget Forfatteren til Skandskriften, eller maaske han aabenlyst som Folge af Kommissærernes Opfordring havde skrevet Supplikatser o: Klager over K. Bryske (E. B. I, 39 og især Rugs Hist. II, 1. S. 61—71).

huer td., halfft vdj rixpenge och halfft vdj slette daller. Noch for 5 td. maltt for td. vij & j møntt, och skulle same mandt ved naffn Søffren Søffrensen j Gryndo same rug och maltt pa Høffring holm aname effter min sedels indholdt.

Den 21 bekom ieg kongl. maytz. breff skiffssolck vdj Randers att vdtage.

Den 22 strax effter prediken drog ieg och Chrestenße til Randers och gick strax pa rodhusett och talde medt borgmester och nogle aff rodmenden der om; dog effter folcken da vare fulde, bleff optogitt til anden dagen.

Den 23 vor ieg igen medt borgemester pa rodhusett, och bleff da vdtagett xj; thj der iche flere ðom thienligen vore att bekomme.

Den 24 drog ieg til Estrup, och same dag kome de folck pa veyen til Ars, och lod denom didt age.

Den 24 betaldt ieg Chresten Andersen j Harritzløff halff siette daller for j oxe, ieg tilforne aff hanom skal haffue bekomett, och berette vbetaldt att verre.

Den 25 kom en aff same skiffs karlle ved naffn och beklagett, borgemester j Aars ville ingen befødring medt fetallj eller ferge forskaffe dem, huor offuer ieg da andtvorede hanom x daller slette. Aname betalling aff slotz skriffueren.

Den 28 drog ieg til Dronningborg och strax til Viborg om aftenen.

Den 29 var Jørgen Skiel och ieg j rette, och bleffue voris sager opsatt til Mouritij medt beggis voris beuilling.

Same dag drog ieg til Drongbg.

Den 30 drog ieg til Thrusho[lm] och vor fader til Thamis Høg¹⁾). Gaff ieg 4 roßenobeler.

Den 31 +.

[August.]

Den j drog ieg til Estrup, och fultis Chrestenße Bryske medt migh.

Den 7 afferdigett Thige och Niels Kus medt den soldater, Anders Frijs hidt førde, som skulle till Kiøffuenhæsn. Andt-

¹⁾ Formdl. en Søn af Jakob Høg og Maren Bryske, men findes ikke blandt deres Sønner paa Høgernes Stamtable i Hofm. Ad. I, 57.

vorede ieg Thige vj daller j myndt til fortering. Anname betalling aff slotz skrifueren.

Den 10 bleff forskicket til Droningborg 68 td. kalck, som blef tagen her ved min leffoffuen, som Eßenbek¹⁾ byrckmendt frem og, och skal ieg haffue betalling der for. Korn til slotz kyrcken.

Den 11 drog ieg fra Estrup til Droningborg och bette; til Viborg om aststenen.

Den 12 redt ieg medt flere vdt medt Jffuer Juel lantzdomer imodt hans dather iomfru Kyrsten Juel, som da skulle haffue brølup medt Just Vaßbyrdt²⁾.

Den 13 var ieg och Chrestenße pa domhußett til brølup.

Den 14 +.

Den 15 drog ieg til Droningborig. Same dag kom Eske Bylde Jørgenßen hidt.

Den 16 red ieg medt Sthen Maltesen³⁾ och nogle flere gode mendt vdt imodt s. Kyrsten Lungis⁴⁾ lig, som da her vdj byen blef indførdt.

Den 17 bleff hindis lig her vdj s. Morthens kyrcke nederßatt.

Same dag her pa slothett +, thi her da la en hiel hoff godtt folck her oppe.

Same dag gaf ieg Engelbrecht x rixdaller til skiorter och sko.

Afferdigett ieg min thiener Peder Pedersen her fra och offuer til Kiøffuenhaffn medt en aff mine rideheste, som droningen hindis maytz. ved Eske Bylde haffde bodt hos mig om⁵⁾. Och fick ieg hanom sex daller j mynt til fortering.

Same dag anamett itt ct daller, som Chrestoffer von Greuen sende mig for en hest, och sende ieg hanom medt hans koell hesten tilbage.

¹⁾ E. B. ejede Essenbæk Kloster i Virring S. (Gl. Estrup i D. Hrgde 4de B.). Om Navnets Oprindelse s. V. Hist. I. 17⁴⁾.

²⁾ Just eller Jon Vadspyd eller Vadsbyrd til Søgaard † 1611 som Slægtens sidste Mand (Hofm. Ad. II, 35 Tab. 3 og Adels Lex.).

³⁾ Sten Maltesen Sehested til Holmegaard, f. 1553 † 1611, R. R. 1607 og Rigsmarsk (Hofm. Ad. III, 50—51. E. B. II, 99. Sl. d. Schl. I, 193. 521—22).

⁴⁾ Kirsten Lunge var Jørgen Skeels første Hustru. Senere blev hendes Lig ført til Aarhus (E. B. I, 127. Skeel, Fam. Skeel, S. 171. 183—4).

⁵⁾ Dronning Anna Katharina holdt af at ride og var en øvet Rytterske (Sl. d. Schl. I, 530. V. Hist. I, 119).

Den 19 drog ieg och Chrestenße till Viborg till Anders Fryßis och Jde Munckis brølup.

Den 21 pa domhusbett +. Same dag lontte ieg iomfru Margrette Bylde E. thiuffue rix daller.

Same dag lontte ieg Thrudt Bryske sex Roßennobeler, som ieg sende hanom medt Karen Fryßis pige Margrette, som ieg och iche fitch betalling for.

Den 22 drog ieg och Chrestenße till Droningborg och fultis Chrestenße Bryske och Margrette Bylde hidt. 4 h.

Den 23 droge dø bortt.

Same dag betalte ieg en Skaffbo 24 $\frac{1}{4}$ for 2 td. kabula, 10 $\frac{1}{4}$ for j td. kollo, 7 $\frac{1}{4}$ for en td. thore huilling runde, fem daller for jm flagtte huilling ved Jacop Skett.

Den 24 kiøfft ved Anders Jbsen j skipundt d. iern aff Bentt for sex rix daller. Strax betaldt.

Den 24 drog ieg och Chrestenße till Estrup. 4 h.

Den 28 tog ieg Klaus kock j thienste. Loffuit hanom till aars løn 28 daller j oxen hundt, och skal vare bode kongl. maytz. och mitt slagterij.

Same dag drog ieg til Droningborg. 2 h.

Den 29 anamet for landgildt aff Orup mølle for ao. 8 och til ao. 9 $78\frac{1}{2}$ daller effter min quitans.

Den 30 kiøfste j td. kollo for . . . (?) mark, som ieg sende Niels Block¹⁾ same penge med Peder kiellerdreng. Same dag kiøfste ieg ij vorer langer for iiij daller och j vore thorsk for v $\frac{1}{4}$, som ieg strax betalte.

Same dag drog ieg til Droningborg.

[September.]

Den 5 gick mine heste fra Droningborg til Aars.

Den 6 drog ieg til Aars och haffde Olluff Roßenspar, Knudt Brahe til giest.

Den 7 vor munstringen vden for Aars och gick gud vere loffuet vel aff. Same dag haffde Knud Brha al adelen vnder den fane till giest. +

Den 8 haffde Otte Chrestoffer och al adelen til giest. +

¹⁾ Niels Blok overtog Skriverstuen (paa Dronningborg?) i Maj 1608 (E. B. I., 56) og nævnes ofte i Dbgn for samme Aar.

Forterit ieg j Aars xx daller. Verttinden j roßennobel och pigerne j daller.

Kiøfft j td. thist ol 9 $\frac{1}{2}$; strax och betaldt ved Axell.

Vdj Aars den 8 feste ieg den gamel mandtz sön j Vorgdt. hans faders anpartt, ðom hand oplodt. Skal giffue mig lxx rix daller, j oxe; pengen att idis inden Juel, oxen til s. Mickelßdag førstkomendis. Anders Persen j Borum forloffuer.

Same aften drog ieg till Estrup; fultis Olluff Roßenspar medt mig. iij h.

Den 9 iagett j Arsløffkratt ij reffue, iij harer.

Same dag skod Henrich berijder Thygge Persen.

Den 9 skødt Henrich beryder Thygge her po slohet.

Den 10 døde hand.

Den 14 drog ieg til Droningborg.

Den 15 solde ieg Søffren Jenßen j Randers den fox, ðom haffde mangel pa dett ene bagben, for thre gode øxen. Den ene leffuerett mig, som hand bekom aff Anders Frijs; de tho øxen att betalle mig till s. Mickelsdag førstkomendis.

Den 16 kiøfft den spettitt hest aff en koel j Huidsten for xiiij daller, som ieg strax betalte och sendt hanom pengen ved Chrestoffer Raffn.

Same dag kiøfft ieg 2 td. homel for xx $\frac{1}{2}$ och j td. tyst ol for 8 $\frac{1}{2}$, som ieg sielff strax betalte, aff tho Samsiger. Den j td. homel tog ieg til Estrup; den anden anamet Erich.

Same dag drog ieg til Estrup.

Den 17 afferdigitt Engelbrecht til Kiøffuenhaffn och Allerup¹⁾; fick hanom vj daller j mynt til forteting.

Same dag feste ieg Raßmus Mogensen den gardt j Øster Alling, Raßmus Berregordt affløde, for 35 daller. Mig betaldt.

Den 18 stede ieg Chresten Nielsen den gardt j Heffring, Mickel Anderßen frarømpte, for 40 daler. De 20 anamit; de x til Juel och de andre x til s. Mickelsdag.

Den 19 lade mitt bod møde pa Bystrup²⁾ att vdtage de breffue och føre til Viborg. Bleff same skrin ført til Viborg.

Den 28 bleff optagitt och fantis iche vdj dett skrin, ðom

¹⁾ Allerup eller Alnerup i Skaane, som E. B.s Hustru havde arvet efter sin Fader (E. B. I, 15).

²⁾ Bistrup ejedes i 1609 af Knud Gyldenstjerne til Thim og Lyngbygaard.

formentis penge att haffue vdj veritt, vden iij poſter med gamel
4 huider vdj, och bleff same skrin med tho breffueskrin ind-
batt i cappitelshuſ j foruarung.

Den 20 stede ieg Peder Jensen den gardt j Hollindtzberg
for xxxvj daller. De 20 daller haffuer ieg strax anamett; den
siste rest til Juell. Peder Vdbj forloſſuer.

Den 21 drog ieg och Chrestenſe til Droningborg.

Den 22 til Viborg, 5 h., vdj den trette imellom Jørgen
Skiel och mig.

Den 25 var Jørgen Skiell och ieg j rette, och bekom
ieg herritzfogdens Raſmus Andersen dom magterløſſ.

Same tids bleff ieg tilfunden den granskning pa Benstrup
marck att forhuerffue.

Den 27 gaff ieg Chrestoffer Raffn xx daller til sko och
skiorſter.

Same dag Axel Chrestensen¹⁾ x daller til sko och skiorſter.

Den 29 kom Eske Bylde til Viborg.

[Oktober.]

Den j haffde Eske Bylde til giest. +

Den 2 drog Chresten Holck och ieg pa reyſen til Hannes
offuer den trette med hanom och Niels Krabbe. Til Strandby
om aftenen.

Den 3 til Amttoft, som tretten sig begaff.

Den 4 var vj 6 herremendt efter k. m. befalling der, och
bleff sagen opbatt. Same aften til Haffgardt, liger ved Agers-
sundt. 3 m.²⁾

Den 5 til Hoffbro; til Droningb. om aftenen. 10 mielle.

Den 6 betalte ieg Kortt salmager xv daller for 4 nye saller

¹⁾ Axel Kristensen nævnes første Gang d. 4de April 1608 (E. B. I, 54)
og erholdt maſke den d. 16de Marts s. A. afdøde Skriver Kaspers
Plads (smds. S. 50). Han forekommer i Dbrgne 1608, 9, 12, 13 og 19.
Se om Slotsskriverens Antagelse og Lønning smds. S. 27. Efter 1660
benævntes Slotsskriveren Amtsskriver og fra 1710 Amtsforvalter (smds.
111 og Stadf. Rand. S. 129).

²⁾ Strandby i Sognet af samme Navn i Gislum Hd. Amttofte i Vesløs
Sogn paa Hannæs, og er derfra til Aggersund øvært omt. 3 Mil.
Maſke det her nævnte Havgaard er den Gaard af dette Navn, som
ejedes af Jørgen Kaas Eriksen til Birkelse, en Broder til Mogens
Kaas til Støvringgaard (Jydske Saml. II, 4 H. 1869 under Hemmestrup).
Niels Krabbe havde Vesløsgaard paa Hannæs.

och andett, hand haffuer giordt for mig, och er hanom nu inthet skillig.

Same dag betaldt Hans skomager her for slotzporthen x rixdall. for ett par støffle til mig sielff och v par støffle til staldrengen och til Axel, och sende den same penge ved Chrestoffer Raffn.

Den 7 drog ieg til Estrup.

Den 8, 9 och 10 vor ieg nogit ilde tilpas.

Den 11 drog ieg til Droningborg och Chrestenße medt.
5 h.

Den 12 kiøfste ieg sex thønder kollo, och gaff ieg x $\frac{1}{4}$ for td., och andtvorede ieg Peder Munckdrup¹⁾ sielff pengen att betalle same fijsk medt.

Gaff ieg Chrestenße xj daller, hun gaff Maren fadeburs quinde, der hun kom bortt.

Den 13 lod ieg leffuere Erich kiellersuendt j td. grasey aff min kieller til Threl och andre pa k. m. vegne att spiße aff.

Same dag var der da vdj min saltt kieller saltett fysk viij td. kollo med de sex td., ieg j goer kiøfste, thre td. syldt, j td. kabula, j td. groseij.

Den 13 kiøfft aff Knudt Nielsen j Hornbeck j sortt slagtestud for xvij $\frac{1}{4}$, som ieg hanom strax betalte.

Same dag kiøfste ieg tho rußer for j daller, j thogger for iij $\frac{1}{4}$, som ieg andtvorede lille Olluff fysker pengen, att handt och skulle fyske medt same garen (?); noch gaff ieg hanom leritt til j skiortte.

Den 14 skal Niels Perßen borgemester j Aarhus haffue de 530 daller; leffueris j hans gardt²⁾.

[Flere Blade mangle.]

[November.]

Den 23 drog ieg och Chrestenße til Droningborg och bekom ved Estrup 21 reffue med j, støffueren togh.

Den 27 drog ieg och Chrestenße til Ensløff til Jørgen Hanßes begraaffuelße.

¹⁾ I Stadf. Rand. S. 134 nævnes Byfoged Peder Munkdrup, der var i Embedet indtil i Aaret 1612. Han forekommer ogsaa i Dbg. 1608 $\frac{22}{3}$ (E. B. I, 51).

²⁾ Senere overstreget.

Same dag afferdigit lille Raßmus postdreng til Fyen efter homel. Andtvorede hanom x $\frac{1}{4}$.

Den 28 afferdigit Jacop Skøtt til Sielland och Skone. Til terpenge x daller j myndt¹⁾). Leffuerit mig iij daller ij $\frac{1}{4}$ igen.

[December.]

Den 2 drog ieg och Chrestenße til Estrup.

Den 3 kom Jacop Høg til mig.

Den 4 var ieg til Halherritzting, och var Jacop Høg, Frans Rantzo och Thrudt Bryske med migh, och møtte Jørgen Skiel der.

Same aften med Jacop +.

Den 5 hos Trud med Jacop. +

Den 8 drog ieg och Chrestenße til Droningborgh.

Den 11 bleff ieg nogett ilde til pas aff en febris, och vartte dett ved en monett, før ieg kom til førigheden igen.

Den 12 stede ieg den $\frac{1}{2}$ gardt j Østrup bortt til Peder Nielßen, født j Regtrup, som Matz Søffrensen affdøde. Skal giffue til indfestningh $\frac{1}{2}$ et rixdaller, $\frac{1}{2}$ part betales til Juel førstkomindis och den $\frac{1}{2}$ part til Paaske. Niels Jensen j Regtrup och Niels Raßmussen ib. forloffuere.

Gud allermecbstigst verre loffuett, som mig, min høstru och børn vdj dette forgangene aar fra vløcke beuarett haffuer.

E. B. e. handt.

Fortegnelße pa, huis penge som ieg pa Hans Sefeldz vegne²⁾ haffuer ophorret.

¹⁾ Dette Stykke er igjen overstreget.

²⁾ Hans Sefeld var en Søn af Jacob Enevoldsen S. til Visborg † 1599 og Sofie Bille til Soustrup † 1608. Efter Kongens Befaling var E. B. paa Hans Sefelds Vegne tilstede ved Skiftet efter Sofie Bille, og han havde saaledes at varetage den Umyndiges Pengesager. I 1608 var H. S. Kongens Livdreng og i 1612 ved Hæren i Krigen mod Sverrig. Det var i Halmstad, at han 19 Aar gl. afhændede Soustrup til Jørgen Skeel, der Aaret efter ogsaa kjøbte hans anden Herregaard, Skjærvad. •At Gaardene ere tabte i Spil•, siger Professor Becker, •anser jeg for bevist, men vanskeligere bliver det at afgjøre, om Jørgen Skeel har vundet dem eller blot kjøbt dem af den ulykkelige Spiller•; men om det end

Snapsting anamet aff Jffuer Juel landzdomer tho hundredre daller hoffuedstol och xij daller, itt aars renthe.

Same tadt anamett aff Anne Mouris Styggis 24 daller, itt ars rentte penge aff fyrrre hundredre daller, hun hanom pligtig er.

Anamett aff fru Karen Banner¹⁾, jct och xx daller rentte penge aff tho m daller, hun Hans Sefeldt skildig er.

Den 4 Feb. anamet aff Eske Krause²⁾ 9 daller, som er itt ars rentte penge aff ijct daller, hand Hans Sefeldt pligtig er.

Den 10 Feb. anamett ix daller, som ere itt ars rentte aff m daller, Chrestoffer Krause Hans Sefeldt pligtig er.

Den 17 Feb. anamett 350 daller af Verner Parsberg pa Hans Sefeldtz vegne. Noch 129 daller iij £.

Ao. 1609 den 12 Martij anamet thre daller, itt ars rentte aff jct daller, iomfru Jnger Roßenkrans³⁾ er Hans Sefeldt pligtig.

Den 8 April. anamett aff Jacop Høgh 24 daller, itt aars rentte aff 400 daller, hand Hans Sefeldt pligtig er.

Den 25 7tb. anamitt 3 daller, itt aars rentte aff i. Jnger Roßenkrans af jct daller hoffuedstol.

er hejst sandsynligt, at Soustrup er tabt i Spil og muligvis vundet af Jørgen Skeel, fremgaar det af E. B.s Dagbog for 1613, at han har faaet Skjærvad ved Kjeb, om end Hans S. ved Spil kan have paadraget sig den Gjeld, der gjorde Salget nødvendigt. Efter den af Becker anførte Skrivelse fra Hans S. til hans Broder Enevold, er det dog ligesaa rimeligt, at et Forløste var Aarsag til, at han maatte sælge Skjærvad (E. B. I, 52. 54. 55. 107. II, 43. 44. 45. 67. T. A. Becker, D. Hrgde 4de B. under Gl. Estrup)

¹⁾ Karen Banner, en Datter af Erik Banner og Mette Rosenkrantz, var Gregers Trudsens Ulfstands Enke (E. B. I, 62. II, 68).

²⁾ Eske Krause til Tybjerggaard og Assendrup i Sjælland, f. paa Egholm 1552 ^{29/9} † 1627 ^{20/11} * 22de Juli 1598 Pernille Banner, var en Søn af Ejler K. til Egholm † 1580 og Hilleborg Bille og saaledes E. B.s Mostersøn. Hans eneste Søn Ejler døde 18 eller 19 Aar gl. i Paris den 17 Novbr. 1618, og Eske K. havde saaledes samme Skjebne som E. B., der Aaret efter mistede sin eneste Søn omt. i samme Alder og ligeledes i Paris (Nob. Dan. genealogia Thott 18. 77. 4to. E. B. I, 60. II, 23. 68. 90. Hans Hanson Bucks Ligprædiken).

³⁾ Kristoffer Krause til Egholm * Dorothea Banner, en Broder til fornævnte Eske Ejlersen Krause (Nob. Dan. geneal.)

⁴⁾ Jomfru Inger Rosenkrantz var maaske en Datter af Niels Rosenkrantz til Ryhave og Maren Lunge Ovesdatter eller af Erik R. til Glimminge og Margrete Ulfstand (Hofm. Ad. II, 77. Tab. 1).

Vdgiftt pa Hans Sefeldtz vegne.

Betaldt Lyder Brask, Dittmer Haars thiener¹⁾ ij et och xij daller effter Jens Sparis²⁾ skriffuelße, som Hans Sefeldt hanom pligtilig var.

Betoldt Søffren Jacopsen, som haffuer thiendt salig Sophj Bylde, och nu Hans Sefeldt, som hanom aff Hans Sefeldtz anpartt tilkom, xxxvij daller.

Betaldt fru Margrete Roßenkrans³⁾ 70 dall. 3 ℥ effter hindis quitans.

Betaldt Berndt von Oßede⁴⁾ 59 daller effter hans beuis och pa Hans Sefeldtz vegne.

¹⁾ Saavel Ditmer Haar som Lyder Brask nævnes i Chr. 4des Dbgr 1614 $\frac{11}{1}$, $\frac{15}{8}$, 1620 $\frac{80}{8}$, 1625 $\frac{21}{4}$ (N. hist. Tidssk. IV, 250. Nyerup 88. 117).

²⁾ Jens Sparre f. 1577 † 1632. Hans Biografi i Sl. d. Schl II, 60–61.

³⁾ Fru Margrete Rosenkrantz † 1635, en Datter af Otte Rosenkrantz til Næsbyholm og Søster til Jacob Sefelds første Hustru Sofie Rosenkrantz. Hun var gift med Hans Johansen Lindenov † 1591 (Hofm. Ad. II, 77. Tab. 2).

⁴⁾ Berend von Ossede var Kjøbmand (E. B. I, 45).

(Sluttet.)